

ÉLETTÜNK

XXVII. évf. 7–8. szám (27. Jahrg. Nr. 7–8.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1995 július–augusztus.

Szent László és Nagyvárad!

A 900 éves évfordulóra

Írta: TEMPFLI JÓZSEF nagyváradai megyéspüspök

A Szent és a város elválaszthatatlanok egymástól, mert úgy a várost, mint az egyházmegyét Szent László alapította s Ő mindkettőnek a védőszentje is. A nagyváradai püspökség elődjét Szent István király alapította Biharon, legvalószínűbb, hogy 1030-ban. Itt állt Ménmarót fejedelem földvára is. Mikor 1091-ben a besenyők mindezeket feldúlták, László – aki sokat vadászgatott fiatal korában a Sebes-Körös környékén – a mai Nagyvárad területén találta legbiztonságosabbnak a helyet, hová áttelepítette a püspökséget, székeskáptalant létesített és így megvetette a nagyváradai püspökség alapját. Ez 1092-ben történhetett. A hagyomány szerint vadászás közben a Szűzanya mutatta meg neki azt a helyet, hol felépítette tiszteletére az impozáns püspöki székesegyházat, román stílusban. A váradai statútum írja le a templom adatait is: a keleti és nyugati végén két-két torony állt, mindenkiben egy-egy kápolna. Hossza 60 m., szélessége 25 m. volt. Két kőből faragott oszlopsora egy fő és két mellékhajóra osztotta. A Képes Krónika egyik miniatúrája is ábrázolja ezt. A monostornak társaskáptalanja 24 kánonokból tevődött össze s prépostja is volt, amely rövidesen püspökséggé is vált. Persze e nagy jelentőségű egyházi létesítmények köré a mesterek s földművesek nagy sokasága telepedett. Ezért ült Nagyvárad s a nagyváradai püspökség 1992-ben hármass nagyünnepet: Nagyvárad és a váradai püspökség alapításának 900., Szent László szenttéavatásának a 800. (1192-ben) és a török kiűzésének 300. évfordulóját. Mindezeket egyhetes előrendezvénnyel ültük, közösen az erdélyi történelmi magyar egyházakkal és az erdélyi magyarság érdekvédelmi szervezetével, a Romániai Magyar Demokrata Szövetséggel. Természetesen a román testvéregyházak képviselőit is meghívtuk az ünnepségsorozatra, az új európai gondolkodás szellemében. Könyveket is jelentettünk meg ezen alkalmából: „Magyar egyházak és gyülekezetek Nagyváradon”, Péter I. Zoltán: „Nagyvárad római katolikus templomai”, Bálint István János: „Boldog Várad”, Tóth István: „Üdvöz légy, te boldog Várad”, Robotos Imre: „A vér városa Nagyvárad”, Demény István Pál: „A Szent László legenda és Molnár Anna balladája”, stb. Éremszorozattal is emlékeztetést tettük e hármass évfordulót, ezzel a numizmatikusoknak is kedveskedve, az érme négy minőségben: bronz, aranyozott bronz, ezüst és aranyból készültek a Magyar Pénzverdében. Egyik oldalán az építő Szent Lászlót ábrázolja, másik oldalán a harcos szentet, mint a keresztény Európa védelmezőjét.

Ezidén, 1995-ben pedig Szent László halálának 900. évfordulóját ültük, hasonlóan nagy ünnepélyességgel és egyhetes programokkal. Mert ha büszkék vagyunk

arra, hogy László király alapítónk és védőszentünk, még inkább örömmel nyugtázzuk, hogy halálában is Nagyváradon óhajtott pihenni. Tudjuk, hogy 1095 július 29-én halt meg s a nyári hőség miatt Somogyváron temették el, de mivel Várad is kérte, hogy végakarátának megfelelően engedtessek meg Váradra hozatala, hogy a somogyváriakat se sértsék, istenítéletre bízták testének sorsát. Szekerre tették s az igavonó állatokra hagyták, hogy hová viszik. Azok azonnal Vá-

is résztvevessünk a magyarországi püspökségek ünnepein. Idei ünnepünkön Paskai László bíboros, primás, budapest-esztergomi érsek, Kada Lajos bonni pápai nuncius, dr. Szendi József veszprémi érsek, dr. Jakubinyi György gyulafehérvári érsek, 26 anyaországi és romániai római- és görögkatolikus püspök, Habsburg György királyi herceg s nagyon sok világi, civil méltóság, 62 papi személy és sokezer zárandok vett részt. Az ünnepi mise után a püspöki kertben a

A NAGYVÁRADI SZENT LÁSZLÓ HERMA

László király fejerekljetartója, 1880 körül készült; a székesegyházban őrzik.

rad felé vették útjukat. Ezután Várad néhány évtized alatt a középkori Magyar Királyságnak Székesfehérvár után második legfontosabb vallási és szellemi központjává fejlődött. László sírja zárandokhely. Walter püspök idejében megkezdődnek az istenítéletek is (1124–38), a káptalanban őrzik a keleti országrész levéltárát, hiteshellyé lesz. Az 1192-es szenttéavatás után 1204-ben elkészült Szent László végleges, körüljárható síremléke, amelynek építői Dénes kőfaragó mester és fia Tekős, akik III. Bélától nemességet kaptak.

Külön megemlítendő, hogy Nagyváradon emberemlékezet óta nem június 27-én, hanem Húsvét után a 4. vasárnapon (hivatalos nevén Húsvét 5. vasárnapja) üljük Szentünk ünnepét, így jelen esztendőben május 14-én tartottuk. Kettős okból: Nagyvárad mindég nagy diákváros volt s június 27-én már nincsenek itt a vidéki tanulók (tehát, hogy ők is részt vehessenek rajta); az Anyaországban június 27-én ülik, tehát, hogy onnan is eljöhessenek váradai ünneplésünkre s mi

körmeneten vittük Szt. László hermáját. A nagy évforduló tiszteletére ismét éremszorozatot is megjelentettünk, egyik oldalán Szent László váradai hermájának profilképe, másik oldalán a Vártemplom látható, melybe Szentünket temették s ma is nemzeti szentély.

Ki nekünk Szent László? – Nemcsak Nagy Lajos és Zsigmond királyok példaképe, hanem nekünk is szentünk s példaképünk. Prohászka Ottokár így fogalmazta meg kifejezően: „A magyar eszmény Lászlóban lett kereszténnyé és szentté... A kereszténység ezentúl már nemzeti életé, a keresztény király a nemzet hősvé lett”. Uralkodói éleslátásával két célt tűzött maga elé: belsőleg krisztusi erkölccsel s gazdasági megerősítéssel tenni boldoggá népe életét; külsőleg tekintélyt szerezni országának, hogy ne merjék támadni. Ma is intő példa mindkettő minden ország, minden felelős vezetőjének. Vezetői képességével, vitészségével és életszentségével kimentette a magyarságot a belső bajok örvényéből és a külső (Folytatás a 3. oldalon.)

Vasárnapi gondolatok

AZ ÉVKÖZI 16. VASÁRNAPRA
(július 23.)

Az Úr így felelt: „Márta, Márta! Sok mindennel törődöl, sok minden nyugtalanít. Pedig csak egy a szükséges. Mária a jobbik részt választotta. Nem is veszti el soha.” (Lk 10,41–42)

Azonnal kíváncsi lesz az olvasó: mi az az egy dolog, ami a földön szükséges? Régen úgy mondták: a lélek üdvössége. Vagy: a megszentelő kegyelem állapotában lenni. Ma: az istengyermekség, istenbarátság állapotában élni...

Márta túl sok mindent tartott fontosnak: minden földi dologgal törődni, nehogy szó érje az ember házatáját...

A kérdés Márta és a „Márta-lelkűek számára az ma is: marad-e idő a sok törődés után Istenre, a léleknek kegyelemben való művelésére...?

AZ ÉVKÖZI 17. VASÁRNAPRA
(július 30.)

„Jöjjen el a te országod!” (Lk 11,2c)

E rövid kérdésben — mondatban benne van Isten örök terve, az ember-Isten kapcsolat korok szerinti története és az egyes ember életcélja...

Miben áll az ő országa? A bűnbe esett emberiség és bűneikben vergődők „visszahozatala” Isten kegyelmének, szeretetének állapotába.

El kell jutni az embernek arra az állapotra, hogy Isten átjárja lelkét, fényvel megtisztítsa, átmelegítse és szeretetével boldoggá, békessé tegye...

Nem elég ezt elgondolni azzal, ha Isten akarja, majd megteszi bennem. Hő vágygal kívánni kell naponta...

AZ ÉVKÖZI 18. VASÁRNAPRA
(augusztus 6.)

„Vigyázzatok és őrizzétek minden kapzsiaságtól, mert nem attól függ az ember élete, hogy bővelkedik-e kincsekben.” (Lk 12,15)

Egyik ember annyira vágyik: ne legyenek filléres gondjai. A másik: legyen sok pénze, az hatalmat, uralkodást, megvesztegetési lehetőséget... jelent. Mindenkiben él a pénzvágy...

Az a kérdés, mit kezdünk e vágyunkkal? Megelégszünk-e azzal, ami van, vagy minden áron többet, sokat akarunk szerezni? Ez utóbbi kapzsisághoz vezet.

Mitől függ az ember élete? Jézus itt az örök életről is beszél. Az pedig semmilyen földi kincstől nem függ...

AZ ÉVKÖZI 19. VASÁRNAPRA
(augusztus 13.)

„A házigazda ébren őrködne, ha tudná melyik órában jön a tolvaj. Nem hagyja, hogy kirabolják a házat. Ébren (Folytatás a 2. oldalon.)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

Az új katekizmus záróméltatása

13 cikk keretében azon voltam, hogy az Új Katekizmus ellen felhozott vádak ismertetsem és alaptalanságukra rámutassanak. Ha elfogulatlan szemmel olvassuk a katekizmust, akkor el kell ismerünk, hogy valóban azt nyújtja, amit az egyház vezetősége nyújtani akart: az egyház hitének összefoglaló ismertetését. Ez, amint jelezni volt alkalmam, egyáltalán nem jelenti, hogy a katekizmus nem veszi figyelembe a mai kor sajátos világnézeti és erkölcsi problémáit. Hogy egy ilyen nagyterjedelmű és átfogó mű nem tud minden ember kívánságának eleget tenni, az természetes. Sőt, hogy a szerkesztők minden gondossága ellenére, sok kérdést valamivel behatóbban vagy rövidebben lehetett volna tárgyalni, vagy hogy helyenként apróbb pontatlanságok is becsúsztak a szövegbe — melyek a következő kiadásban már kijavíthatók — ezen józan ésszel nem csodálkozhatunk. Különben is, nem a formára, a szerkesztés módjára vonatkozó kritikák vannak előtérben, kirívóak a tartalmi, a dolog lényegére irányuló kritikák. Ezek a kritikák csakugyan nyugtalanítók, riadóként figyelmeztetnek minket egy veszélyre, mert nem azt kritizálják, hogy a katekizmus az egyház hitét nem fejezi ki, — ami csakugyan joggal bírálható lenne — ha-

nem épp azt, hogy az egyház évezredek hitében kitart. Egyszóval, a katekizmus ellen felhozott tartalmi kritikák nagyrésze nem is a katekizmus ellen, hanem az egyház hite ellen irányul.

Azon nem csodálkozhatunk, hogy e válságot a hívek általában nem veszik észre. Az egyház hitének mélyebb ismerete és bizonyosfokú teológiai jártasság szükséges ehhez. Vegyük hozzá, hogy épp azoknak, akik az Egyház hitét alapjaiban kikezdi, érdeke is, hogy a hívek ezt ne vegyék észre. Félig-meddig tetszetős, sőt részben — de csak részben! — igaz szövegekkel sok mindent lehet manapság elfogadtatni az emberekkel. Az emberi szabadságra, az ökümenizmusra való hivatkozással, vagy a központi egyházi hivatalok önkényes kormányzási módja ellen való tiltakozással az emberek közvéleménye könnyen manipulálható. A mai helyzet megérte velük, hogyan történhetett, hogy a 16. században Németországban egyes falvak vagy városok átvették a protestantizmust, jóformán anélkül, hogy a hívek maguk észre vették volna.

Persze manapság is sokan vannak — gondoljunk a Lefévbvre követőkre — akik a zsinat utáni teológiában, sőt a hivatalos egyházban is mindenütt eretnekeket vélnek felfedezni, de ezek nem a

józan hitismeret alapján, hanem a jogos fejlődést nem ismerő konzervatívizmusból teszik. Ez is mutatja, mennyire szükséges volt az egyetemes katekizmus kiadása, mely egyrészt a püspököket a felelősségükre figyelmezteti, másrészt a híveknek is módot nyújt, hogy az egyház hitét tüzetesebben tanulmányozzák és megismerjék.

II. János Pál nagyon jól ismeri a veszélyt, mely hitünket fenyegeti. Már 1981-ben a Népmiszió Kongresszusán a következőket mondotta: „Ami a mai helyzetet illeti, realiztikusan és mély fájdalommal kell megállapítanunk, hogy a hívek nagyrésze manapság elveszítettnek érzi magát, ... meg vannak zavarodva, úgy érzik, hogy tanács nélkül vannak, sőt, hogy megcsalják őket ... Úgy érzik, hogy teli kézzel olyan eszméket szórnak szét, melyek a kinyilatkoztatott és a minden időben tanított igazságokkal ellenkeznek és hogy egyesek dogmatikai és erkölcsi téren igazi és tulajdonképpen eretnekeket terjesztenek ... Így a híveket elárasztják elméleti és erkölcsi relativizmussal, permisszivitással és ki vannak téve az agnoszticizmus, a kötetlen szabadgondolkodás és a szociológiai kereszténység kísértésének, mely nem ismer el biztos dogmát és objektív érvényes erkölcsöt.” Jegyezzük

VASÁRNAPI GONDOLATOK (Folytatás az első oldalról.)

ren várjátok az Emberfiát, mert jöhet olyan órában, amikor nem gondoltátok.” (Lk 12,39—40)

Abban az időben nem volt rendőrség, sem csendőrség, amely fellépett volna tolvajok ellen. Csupán saját maga védekezhetett az ember — esetleg riadalmat csapva segítettek a szomszédok ...

Jézus lelki éberségről beszél általánosságban, egyénenként a bűnök kerülésének éberségéről. Nehogy bűnös állapotban „rajtakapjon”, tetten érjen minket.

Milyen fokú, mértékű legyen ez az éberség? Legalább oly körülmekintő, széleskörű gondoskodással tervezett és végrehajtott, mint egy tolvaj esetében ...

MÁRIA MENNYBEMENETELÉRE NAGYBOLDOGASSZONY ÜNNEPE (augusztus 15.)

„Mily nagy dolgot művelt velem, Ő, a Hatalmas és a Szent.” (Lk 1,49)

Szűz Mária a Szentlélek tüztől lélekben lángragyúlva magasztalja Istent, ahogymondja a történeteket Erzsébet nagynénjének. Most is csodálkozik a tényen és szívhezszólóan lelkesedik Istenért ...

Bár mi „csupán” lélekben fogadjuk be Jézust, megérthetnénk: velünk is nagy dolgot művelt a szerető Isten ...

Pontosan tudja Mária, milyen az Isten. Több értelemben tanulhatnánk tőle.

AZ ÉVKÖZI 20. VASÁRNAPRA (augusztus 20.)

„Azt gondoltátok, azért jöttem a földre, hogy békét hozzak? Mondom nektek, nem azt, hanem szakadást.” (Lk 12,51)

Milyen szakadást akar Jézus előidézni mégpedig akarattal? Először is az elszakadást az ószövetségtől az újszövetségben. Ez az ő népe számára nehéz, hosszú folyamat, ami ma sem zárult le. Imáinkkal azonban támogathatjuk ...

Jézus hozza az isteni szeretet lángolását, ami ellentétes az eddigi „bosszúálló”, büntető, szigorú istenképpel. A két felfogás szükségképpen szakadást idéz (bet) elő családokban, csoportokban ...

Akik Jézust követik mint istenfiát, azok „isten előírás” szerint teljesítik Isten akaratát. Ez különbözik az eddigi Istenről alkotott túlságosan emberi felfogástól. Az emberek gyakran esnek abba a tévedésbe: amit a maguk számára jónak tartanak, azt Isten is jónak tartja. Példaként: a „szent háborúk”, a vallási okból történt emberölés ...

Ugyanaznap: SZENT ISTVÁN ÜNNEPÉRE

„Jézus (a szilára építő bölcs emberrel szóló példabeszédével) befejezte a hegybeszédet. A népsokaság elragadtatással hallgatta, mert úgy tanított, mint akinek hatalma van.” (Mt 7,28—29)

Ha ma Magyarország helyzetét nézzük, feltűnik, hogy kevés a „sziklára építő bölcs ember”. Minden népnél nagy szükség van a bölcs emberekre — nekünk is ... Imádkozzunk ezért! ...

Negyven év alatt nagyon sok ember életében gyöngült, elmaradt vagy teljesen kiiktatózott Jézus tanításának hallgatása. Népsokaságunk egy része nem hogy elragadtatással, de sehogysem hallgatja Jézus tanítását ... Ismét egy ok: imádkozzunk! ...

Kiveszett belőlünk az elragadtatás érzése, ehelyett pénzéhség, szerzésvágy, más oldalról pedig dühös csalódottság vesz rajtunk erőt. Ismeretlen fogalmakká váltak: a közjó fontossága, erkölcsi magatartás és értékek becslése ... Szent István példája segíthetne ...

AZ ÉVKÖZI 21. VASÁRNAPRA (augusztus 27.)

„A családapa bezárja az ajtót, ti pedig kint rekedtek. Akkor zörgethettek és kiáltozhattok ... Ő csak azt feleli:

Nem tudom honnét vagytok.” (Lk 13,25)

Mint mindennek, a próbaidőnek — földi életünknek — is megvan a megszokott ideje. Vagy belépünk Isten országába „ajtózárás előtt”, vagy kinnrekedünk.

Sokan gondolják: van még időm bűnbánatra, áldozathozatalra, most még követhetek el bűnöket. Ki tudja azonban, mikor „záródik be” életünk kapuja? ...

Nagyon keményen hangzik: „Nem tudom, honnét vagytok”. Istennel azonban nem lehet játszani, az bűn. Akkor is, ha Isten ad elegendő időt a megtérésre ...

Úgy is mondhatná Jézus: „Tudom honnan vagytok”. A mennyország lakói helyett bűnország lakói vagytok ...

AZ ÉVKÖZI 22. VASÁRNAPRA (szeptember 3.)

„Amikor lakomat adsz, hívd meg a szegényeket, bénákat, sántákat és vakokat! Boldog leszel, mert nem tudják viszonozni neked. Visszakapod az igazak feltámadásakor.” (Lk 14,3—14)

Azokat szereti meghívni az ember, akik visszahívják — ma is. Volt olyan íratlan, de betartott szabály: ha nem tudom viszonozni, el sem fogadom a meghívást. Ezeket nem is ajándékozhatja meg az ember. Rátartás szegényebb embereknek is simogathatja az önértét ...

Jézus megnyitja a lelki szemek előtt az ajándékozás boldogságát. Helyes emberi megfigyelés: jobb adni, mint kapni. Ha nem lekenyerezés vagy öntömjénezés szándékával történik. Mert ez is előfordulhat ...

Viszont e „kincs” az igazak feltámadásakor megtérül. Isten ismeri — ha valódi — jószágunkat, jó cselekedeteink értékét és végtelen igazságosságában „hajlandó” megtéríteni ...

Fejős Ottó

meg, hogy a pápa itt nem a többi keresztény egyházakra céloz, hanem bizonyos teológiai elhajlásokra, melyek a katólikus egyház kebelében fellelhetők.

Véleményem szerint a veszély nem is abban rejlik, hogy ezek a kritikák újabb keresztény szakadár-egyházak keletkezésére vezetnek, — ez a veszély inkább a túlzó konzervatív körök részéről fenyeget —, ez a veszély inkább abban rejlik, hogy egyes hívek bensőleg eltávolodnak az egyháztól és egy bizonyos benső emigrációs folyamat indul el, mely a keresztény hitigazságok magvából már jóformán semmit sem tart meg. Ezzel a felhígított, horizontális hittel, még „szakadár-egyházat” sem lehet alapítani, ez a természetfeletti hitnek a felbomlására és a mai elpogányosodott világba való felszívódásra vezet.

Ezek az új próféták csak bomlasztani tudnak, ezért eleve meddők maradnak, hitet, hithirdetői, apostoli küldetésstudatot ébresztetni nem tudnak. Fel kell ismerünk, hogy az eretnekség és a szakadarság bizonyos mértékben már megvan az egyes lelkekben. Ez az alattomban létező eretnekség veszélyesebb, mint ha külsőleg is egyházként nyilatkoznék meg, mert kevésbé felismerhető és ennek következtében nagyobb bomlasztó erővel rendelkezik. A pápa jelenleg a keresztény hit pozitív értékeinek felmutatásával, a tévedések megbélyegzésével igyekszik a bajnak gátat vetni s ugyanakkor magáévá téve a zsinat ökumenikus célkitűzését arra törekszik, hogy a keresztény egyházakat közös hitalapjukra figyelmeztesse s így egymáshoz közelebb hozza. Az egyházon belül lappangó hamis eszmék kondemnáló elítélésétől eddig tartózkodott. Ha ez a módszer nem járna eredménnyel, előbb-utóbb mégis szükségesnek mutatkozhatik, hogy az egyház ezeket a lappangó tévedéseket egyértelműen elítélje és szerzőit az egyházból kirekessze, mintahogy ezt Lefévbvre esetében helyesen tette.

Imádkozzunk a pápával, hogy a második évezred meghozza a világ számára a békét és hogy az igaz hívők a Krisztus akarta egységben egymásra találjanak vagy legalábbis a végső egység reményében egymáshoz közelebb jussanak!

MÁRIACELLI MAGYAR ZARÁNDOKLAT

A nagy történelmi múltú visszatekintő és 1954 óta évente megrendezésre kerülő magyar zarándoklatra szeptemberben kerül sor. Programja a következő: 16-án, szombaton, 16.45 órakor bevonulás a bazilikába, este 8.00 órakor gyertyás körmenet, 17-én, vasárnap 10.00 órakor főpapi szentmise és 14.30 órakor búcsúajtatosság. A szentmise főcelebránsa dr. Paskai László bíboros, prímás Esztergom-Budapesti érsek. A lelkipásztorok koncelebrálhatnak. Kívánatos jelentkezésük a sekrestyében, hogy beoszthatók legyenek a gyóntatásra.

Máriacell sok magyar emlékével évszázadok óta vonzza honfitársainkat, jelenben pedig Mindszenty bíboros hercegprímás halálának 20. évfordulója, a kegyhelyen ereklyeként őrzött eredeti koporsója, valamint a keresztút Mindszenty stációja alkalmasak arra, hogy a zarándokokban felkeltsék a lelkesedést azok iránt a szent célok iránt, amelyekért a vértanú prímás minden áldozatot meghozott. A bazilikában lesz alkalom a szentgyónás elvégzésére magyar nyelven. Máriacell egyébként nemcsak a zarándoklat alkalmával, hanem az egész évi magyar lelkipásztori szolgálatával a magyarság lelki felemelkedésének egyik jelentős tényezője.

KERNY GÉZA

TÖKÉS LÁSZLÓ ref. püspök:

Jövönk védelmében

A Magyarok Világszövetsége, a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége, a Magzatvédő Társaság, a Pacem et Utero Egyesület, az Életvédő Központ Alapítvány és a Pro Life Alapítvány 1995 március 24–26 között együttesen rendezte meg Budapesten a IV. Életvédő Konferenciát. A megnyitón Tempfli József nagyváradi püspök után Tökés László erdélyi református püspök *Család védelem — életvédelem — magzatvédelem — különös tekintettel Erdélyre és Partiumra címmel tartott előadást. A nemzetféltésből fakadó, elgondolkodtató beszéd szövegét adjuk itt közre.*

Nemrégén Balczó András járt minálunk, Nagyváradon. Szégyenszemre, kivételes világhírét megsúfoló érdeklenség fogadta jöttét. Csupán emberi szerettségéhez volt fogható a lanyha fogadtatás. Pedig élete és családja példájával, no meg cselekedetek által hiteles bizonygatóval akartuk építeni talajvesztett tanuló ifjúságunkat.

Annak előtte a *Nemzetközi Család-Év* keretében került sor tartalmas rendezvényekre Szent László király városában, a Magyarok Világszövetségének pártfogásával. Kezdeti lelkesedésünk jócskán megcsappant annak láttán, hogy mennyire gyér az érdeklődés egyéni és nemzeti jobblétünk eme kiemelt fontosságú ügye iránt.

Az előrebocsátott példák lehangoló tanulságaival egybehangzó, n e g a t í v ü z e n e t e t hordoznak már évek óta egyházunk összegező jellegű születési és halálozási statisztikái. Tekintsük csupán Nagyvárad és a Partium — a Részek — néhány múlt évi, vonatkozó adatát.

1994-ben Nagyvárad nyolc gyülekezetében eltemettünk összesen 588 személyt, és megkereszteltünk 309 kisdedet. A halál nyeresége: 279 lélek.

A híres-nevezetes *Nagyszalonta* református hajdúivadékainak lélekszáma az elmúlt esztendőben, természetesnek nevezett apadása folytán 92-vel csappant: a 187 halott feletti gyászunkat mind-

szent László és Nagyvárad!

(Folytatás az első oldalról.)

ellenség támadásaiból. Az egyházi élet megújítása is fő gondja volt. Sokszor félrevonult és imádkozott. Imáinak hatását bizonyítják az alakját körülölelő legendák. Szeretben gazdag, a türelemben nagylelkű, a kegyességben felséges, a kegyelem ajándékaival teljes király, az igazság követője, a szemérem oltalmazója, a szerencsétlenek vigasztalója, az elnyomottak fölemelője, az árvák kegyes atyja volt, — olvassuk a reánk maradt legendában. Lelki tulajdonságairól pedig így ír a legenda: „Ítéletében igazságos, az ítéletek megvizsgálásában annyira félt ítélni, mint megítélni, s úgy hitte, hogy rettenetesebb ítélet vár őrá, mint azokra, akiket ő ítél. Miért is az igazság szigorúságát az irgalom szelídségével mérsékelvén, úgy viselte magát alattvalóival szemben, hogy azok inkább szerették, mintsem félték tőle”. — Ez valóban ritka királyi erény.

Isten csodája, hogy még él népünk oly sok történelmi vihar, megrázkódtatás után! Nagy népek tűntek el a történelem sülyesztőjében. Népünk ma sem játssza az utolsó szerepet a történelem színpadán. Hogy Erdély és Partium népe ma is győzelmesen vívja a szellem harcát nyelvért, hitért, kultúrájáért, hagyományaiért, ezt nemzeti nagyjainknak, mi bihariak — hisszük —, hogy Szent László közbenjárásának köszönhetjük! Ő a példaképünk, őt követjük. De hozzá is kiáltunk ősi szép énekünkkel:

*Keresztes vitézek daliás vezére,
Mi árva nemzetünk ékessége s fénye,
Régi nagy királyunk, dicsőséges László,
Kérünk légy Istennél értünk közbenjáró!
(Halmos András)
Nagyvárad, 1995.*

össze 95 újszülött iránti örömünk enyhítette.

A mindezideig el nem vándorolt hős *temesvári* gyülekezetben a 103 temetésre 42 keresztelés jutott: a veszteség 61.

A tovább idézhető, *végasztalan* számsorok arra vallanak, hogy az utódállamok magyarsága népesedés dolgában az utóbbi évek folyamán gyors ütemben felzárkózott az önpusztítás terén élen járó anyaországhoz. Ha semmi másban nem is, de ebben a vonatkozásban mindenképpen egyetemes nemzeti sajátosságról beszélhetünk — olyannyira, hogy még az emberemlékezet óta mindenkor pozitív mérleget mutató katolikus *Csíkban* és *Gyergyóban* is fogyatkozó irányt vett a szaporulat.

A beszédes számbavételt senki ne vegye „*sírátkozásnak*”. Noha a szenvtelen valóságához alkalmazott „reálpolitikai” érzéketlenség türelmetlenül utasítja vissza az *élet és nemzetféltés* „korszerűtlennek” ítélt megnyilvánulásait, és bosszús ellenérzésekkel hessegeti el a szemelőt a „nemzethalál” történelmi vízióját — a pusztulás tényeinek láttán mégiscsak jogosultnak kell tartanunk közösségi összetartozásunk megtartó tudatából fakadó súlyos aggodalmainkat. A helyesen értelmezett valóság mégoly levereő képe sem merül ki a meddő „bús-magyar” önsajnálásban — hanem sokkal inkább profétikus figyelmeztetés, maga az „Isten uja” arra nézve, hogy miként nem mehet tovább.

A Magyarok Világszövetsége és a Magzatvédő Társaság, a Keresztény Értelmiségiek és az Életvédő Központ, az Erkölc, a Jog, a Teológia és az Orvostudomány tudói, valamennyien életért és emberért Isten előtt felelősséget vállaló szervezet és egyház ezekben az időkben „könyörtelen” éleslátással és érző lélekkel köteles a *Nemzet* fölé hajolni, és a megmaradás biztatását hordozó szívhangok és életjelek felfogására érzékeny, kiváló műszerek érzékenységével megvizsgálni: hol a baj és mi a tennivaló.

Nem áltathatjuk magunkat társadalmi, politikai és gazdasági szükségszerűségek mechanikus determinizmusának áltudományos látszatával. Nem kárhoztathatjuk magunkat a bölcsesség képében tetszelgő tehetetlenségre. A Nemzet tudati és egzisztenciális állapotának benuhátságát oktalanság volna akár szociális kényszerűségből, akár fatális végzettszerűségből „reálisnak”, „adottnak”, „magától értetődőnek” vagy éppen „változtathatatlanak” tekintenünk.

Az egész magyar társadalom *összefogására* van szükség. Mozgósítanunk kell szunnyadó erőit és maradék vitalitását. A szorongató válság és az adott államhatárok korlátozott kereteiben gondolkozó szűkkeblű állampolitikát az erők egyesítésén alapuló, azon össznemzeti politikai szemléletnek kell felváltania, amelynek megvalósításán és életbeléptetésén az Életvédő Konferencia is fáradozik. A *korszakos nemzeti összefogásban* egyesülő ész, erő és akarat csakis így rázhatja le magáról a riasztó méreteket öltött életellenes erők „átoksúlyát”.

1995 március 23.

SKULTÉTY CSABA:

„Mosás-vasalás az egyházban“!

Az alábbi írás felszólalásként hangzott el egy Kolozsváron tartott irodalmi szimpóziumon (május 18–19-én), amelyen ciklkírónk a Magyar Pax Romana Fórumot képviselte.

Budapestről erre a találkozóra elindulva, a postámban találtam a Szlovákiai Magyar Pax Romana meghívóját júliusban Kassán tartandó konferenciájára a következő témamegjelöléssel: „Ne féljete! Aligha véletlen, hogy a felvidéki magyar keresztény értelmiség fóruma éppen ezt a kérdést tűzte ki megvitatásra. A Szentírásra támaszkodó felhívás szólhat egyénnek, a ma és a jövő gondjaitól, majd az elkerülhetetlen haláltól szorongó embernek. Nyilvánvaló azonban, hogy a szlovákiai magyarságnak, az ország és a társadalom jelenlegi állapotában, biztatásra, megnyugtatóra van szüksége. A félelem — hol erőteljesen, hol halkán, lappangva — mintha mindenütt ott lenne kisebbségi világunkban: közéletben, egyházban és a leírt szóban.

Az elmúlt negyven esztendő rombolása után társadalmaink mindegyike zilált állapotban van. Az egyéni szabadság tere, különböző fokokon ugyan, de jóval szélesebb lett, de ezt a szabadságot nem kíséri a hozzá tartozó felelősségtudat. Keresztény ember számára pedig a szabadság mindenekelőtt felelősséget jelent: nemcsak magamért, másokért is felelős vagyok. Az új kommunikációs kultúra még nem alakult ki; az előítéletek dominálnak, baj van a toleranciával. Magyarország, ahonnan a kisebbségek erőt meríthetnek, a szekértáborok országa. A továbbjutáshoz, az európaisághoz az első feladatok egyike a szellemi akadályoknak a bontása, eltávolítása, a színvonalas kommunikáció elősegítése. A többi gond mellett az egyházak sokat tehetnek. Mármost az egyházak a szó valódi értelmében, vagyis a hívő emberek mindegyike, nem csupán a papság, a hierarchia. Elengedhetetlen erényként gyakorlandó a nyitottság, a nyílt szellemű közeledés a társadalom minden rétege, valamennyi jószándékú ember felé. Bezárkózás helyett kisugárzásra van szükség. Abban a szellemben, amelyet a német katolikuság az utolsó, tömegeket mozgató évi találkozására hirdetett: „Katholikentag auch für Suchende”. Vagyis ne csupán mi, hívő és templombjáró katolikusok gyűljünk össze az ilyen nagy találkozóra, hanem előadásainkra, vitáinkra, ájtatosságainkra és szertartásainkra szeretettel várunk mindenkit, akit az élet magasabb értékei érdekelnek. Parancsoló módon szükséges ez a nyitottság a fiatalok felé. Az ifjúság — mindenkor, de mai időkben különösen — új utakat, azokon pedig mindenekelőtt hittelességet keres. A válaszadásban meg kell találni az újítás és a régi megőrzésének a bölcs arányát. A progresszivitás-konzervatívizmus ellentétére a helyes feleletet a történelmi pillanat adja meg. 1848-ban — ha nem is a feltétlen forradalmi tett, de a reformkövetelések kérdésében józan ember csak egyet tehetett: beállt a kor áramlatába. Századunk utolsó évtizedében viszont elpusztított értékek romhalmazára kell visszatekintnünk. Biztató jövő csak úgy építhető, ha a múlt értékeiből mentjük, ami menthető és azokat lelki-szellemi megújulásunk alapjaivá tesszük. Súlyos etikai feladat a férfi és a nő kapcsolata méltóságának a helyreállítása. Olyan közszellemre van szükség, amelyben egy gyereket váró nő — szemléletben és szóban — nem „te-

herben”, hanem „áldott állapotban” van. Végül történelmi méretű gondunk: a nemzetek közötti kiengesztelődés. Nem az egymás mellett, hanem az együttélés jegyében.

Képesek-e, felvértezettek-e egyházaink, már amennyire befolyásuk ezt lehetővé teszi, a helyes irányjelzésre, a jobb jövőt építő közgondolkodás elősegítésére? Idézniem kell egy magyar jezsuita teológus megdöbbentő kijelentését. Örsy László, a washingtoni egyetem tanára mondta a Magyar Pax Romana Fórum 3 évvel ezelőtti lillafüredi kongresszusán: „Mindenekelőtt keresztény egyházainknak kell megtérniök!” E szavak súlyos önkritikára köteleznek. Olyan tájon és olyan városban, ahol magyarok egyházaink, intézményeink működéséért, olykor pusztán életükért küzdenek, vajon keresztény-e az olyan testvéregyház, amely önmagát terjeszkedő nacionalista célok szolgálatába állítja? De nézzük nálunk, katolikusoknál. Vajon keresztények-e azok a szlovák egyházi személyek, püspököket-érsekeket beleértve, akik meggátolják, mert elképzelhetetlennek tartják, hogy fiatal államuk többszáz éves magyar katolikusága számára a kinevezendő püspökök vagy segédpüspökök egyike magyarok legyen? Vagy a Kárpátok túloldalán: vajon keresztények-e azok a katolikus papok és egyházi felettesek, akik tiltják és akadályozzák, hogy moldvai magyar híveik anyanyelvükön élhessék hitéletüket? És vajon keresztény hivatásuk magaslatán állnak-e azok a magas beosztású prelátusok — diplomatákként vagy magában a Vatikánban —, akik mindezt türik vagy netalán támogatják? Katolikus világegyházunknak csupán bennünket közvetlenül érintő botrányait idéztem.

„Mindenekelőtt keresztény egyházainknak kell megtérniök”. Nyíri Tamás, a nemrég elhunyt nagynevű teológus és filozófus idézte a Pax Romana-nak a magyarországi rendszerváltás előszelében, még a Boden-tó német oldalán tartott kongresszusán Kirkegaard egyik példázatát. A dán bölcs egy kosár mosnivalóval járta Koppenhága utcáit, mígnem talált egy üzletet, amelyre ki volt írva: „Fehér mosás és vasalás vállalkozás”. Boldogan belépett, s mikor a pultra tette a kosarát, nevetve mondta a fiatal kiszolgálónak: „Ön téved, uram. Ez nem mosoda, ez cégtáblagyár. Mi nem vállalunk mosást és vasalást, mi cégtáblákat gyártunk, amilyen ez is: „Fehérnemű mosás és vasalás vállalkozás”. Hasonló a helyzet az egyház küldetésével is — mondta Nyíri. Csak akkor teljesítheti hivatását a mai társadalomban, ha nem csupán cégtáblákat gyárt s tesz a kirakatba, hanem csakugyan „vállalja a mosást és a vasalást”.

FÖLTÁMADÁS UTÁN

*Negyven napig még a földön maradt
És nézte az elmúló tájakat.*

*És mondta: Ez Jordán, ez Golgota.
Itt verejték volt és emitt csoda.*

*És nézte, hogy a játszó gyermekek
Homokba írnak nagy keresztiket.*

*És nézte, hogy sírján csendesen
Megnő a fű és borostyán terem.*

*Azán megállt a Tábor tetején.
Oly könnyű volt a szíve, mint a fény.*

*Mint pelyhet, érezte az életet
És derűsen és némán mennybe ment.*

Juhász Gyula (1884–1937)

Megújulva – megújítani!

GYULAY ENDRE SZEGED-CSANÁDI PÜSPÖKKEL BESZÉLGET FEJŐS OTTÓ

Életünk: Püspök atya, milyen területeken látható fejlődés egyházmegyében az 1989-es változás óta?

Gyulay Endre: Azt lehet mondani, hogy minden területen. A rendszerváltás előtt az akkori egyházmegyében, a hittanosok száma kb. 950 lehetett, a változás nyara után, szeptemberben egy nullával lett több, pontosan 9500. Ez érzékeltető bemutatása annak, hogy minden területen nagyszabású fölszabadultság következett be: templombajárás, a híveknek a papokkal való kapcsolattartása. Nagy lélegzetvétel volt. Viszont az új kormány 1994-es megalakulásával máris 15–20 %-os visszaesés van a hitoktatásban és templomba járásban, következésképp a papoktól, az egyházmegyei élettől való elhúzóadásban is körülbelül ilyen a számarány.

É.: Az utolsó évben mennyi volt a beiratkozott hittanosok száma?

Gy. E.: Egész pontosan nem tudom, kb. 500-zal kevesebb, mint az előző évben.

É.: Hány pap dolgozik aktív szolgálatban egyházmegyében?

Gy. E.: Összesen 89 pap, akik 122 plébánián vannak elosztva. De a 122 plébánia mellett 45 filia is van, amelyeket oldalagosan látunk el. Tehát meglehetősen rosszul állunk a papi ellátással és nem fejlődött a világiaknak a képzése sem olyan fokig, hogy minden helyre jutna valaki, aki összefogja a közösséget, vezeti az imádságot. Ilyen irányban történtek ugyan kezdeményezések, de az eredmények igen szerények.

É.: Nyugaton több egyházmegyében az a szokás, hogy ahova előreláthatólag nem kerülhet már pap, mert annyi új szentelés nem lesz, az illetékes püspök új egyházi közösséget hoz létre olyan értelemben, hogy két vagy három plébánia a jövőben egy paphoz tartozik és ez az egy pap látja el az összevont plébániát.

Gy. E.: Egyelőre még nem próbáltam ilyen értelmű összevonást, azonban általában kérem a plébánosokat, hogy hetenként egy-két fél napot töltsenek az oldalagosan ellátott plébánián. Ott is legyen egy-egy szentmise, hétközben is, amennyire ez megoldható. Terveim között szerepel, hogy minden ilyen elhagyatott egyházközségben legyen állandó világi lelkipásztori munkatárs (akolitus), Most próbáljuk összeírni azokat, akik alkalmasak erre a munkára, akiket meg lehet bízni temetéssel vagy a közösség összefogásával, igeliturgia, áldoztatásra, betegek látogatásával, egyszerűen ne maradjon árván a közösség, legyen egy felelős személy, aki a híveket összefogja.

É.: És a hívek hogyan fogadják ezt az újítást, — azonkívül, hogy járnak a püspökhöz és új papot kérnek, akit természetesen nem tud adni?

Gy. E.: Hát az biztos, hogy amikor megjelennek bérálni vagy bármikor találkozik velük, mindig papot kérnek. Ilyenkor azt szoktam kérdezni, hogy a ti közösségetek hány papot adott? És akkor mindig csöndesebbek lesznek. Ott ahol 3–4 éve nincs pap, ott könnyebben elfogadják a világi kisértőket, de ahol volt pap, és mondjuk szeptembertől más plébániára kell menjen, ott nagyon nehezen fogadják el a világiak ilyen fajta munkálkodását.

É.: Hogyan működnek az egyházközségi tanácsok és milyen eredménnyel?

Gy. E.: Az én egyházmegyében a 122 plébániából kb. 100-ban működik

jól vagy legalábbis majdnem jól, 20–22-ben bizony nagyon gyöngye lábbon áll, vagy sehogyse. Az új szabályzathoz igazodva megpróbálunk bizonyos szakcsoportokat létesíteni. Ilyen a liturgikus bizottság. Örvedetesen indult meg legtöbb helyen a karitászmunka. Az egyházközségi tanácsnak az új szabályzat értelmében 70 év fölötti aktív tagja nem lehet, tehát a régi öregek, akik elfásultak a 40 év alatt, kiestek már és a képviselő testület életkora megfiatalodott. Ezze a főfrissüléssel — reméljük — nagy előrehaladást érhetünk el.

A N Y Á M N A K Ó H A C I N K E V O L N É K . . .

*Ó ha cinke volnék,
útra kelnék,
hömpölygő sugárban
énekelnék —
minden este
morzására, búzára
visszaszállnék
anyám ablakára.*

*Ó ha szellő volnék,
mindig fújnék,
minden bű kabátba
belebújnék —
nyári éjen,
fehér holdsütésben
elcsitulnék
jó anyám ölében.*

*Ó ha csillag volnék
kerek égen,
csorogna a földre
sárga fényem —
jaj de onnan
vissza sose járnék,
anyám nélkül
mindig sírdogálnék.*

WEÖRES SÁNDOR (1913–1989)

É.: Rengeteg vita, huzavona folyik az egyházi ingatlanok visszaadása körül. Mit lehetett eddig elérni? Kaptatok-e vissza fontos objektumokat és milyenek a jövő kilátásai?

Gy. E.: Sajnos nincs nagyon sok épületünk. Egyik helyen, Gyomaendrődön leadtam az összes 4–5 épületünket, helyette kárpótlást kaptunk. Így most szeptemberre kész lesz egy vadonatúj iskola, 8 tanterem. Van néhány objektumunk, 2–3 iskola, azután szociális otthon, plébániához tartozó közösségi termek, amik ugyan iskolatermek voltak, de ott iskolát nem kaphattunk. Mintegy 20–30 ilyen épület került vissza hozzánk. Ezek hasznosítása mindenütt megtörtént.

É.: És hogyan álltok az iskola-frontron?

Gy. E.: Szegeden van két szerzetesiskola: egy a piaristáké, egy a nővéreké. Több szerzetes iskola nincs az egyházmegyében. Egyéb iskoláink vannak Makón. Szegeden rövidesen létesül egy másik is, de az épületet még nem kaptam vissza, illetve olyan állapotban van, hogy így nem vagyok hajlandó átvenni. Szentesen egy nagyobb létszámú iskola működik, 350 tanulóval. Mezőtúron magunk erejéből épül az iskola, illetve folyik a visszaadott 4 tanterem kibővítése. Békéscsabán van még egy általános iskola, 8 osztályos, Gyulán pedig gimnázium és általános iskola működik. Hát körülbelül így vagyunk az iskolákkal. Az említett nővérek iskoláját szegedi iskolanővérek vezetik, ők az iskolafenntartók, eddig is ők voltak és akik Debrecenben és Budapesten a „Patrona Hungariae” gimnáziumban működtek. Férfi

szertetesből csupán egy karmelita szerzetes van Kunszentmártonban. Komolyabb letelepedés a jezsuitáké és a ferenceseké. A ferencesek Szeged-Alsóvároson átvették a kolostort, az ő tanuló fiataljaik hozzánk járnak be a főiskolára. Ugyanakkor a jezsuiták átvették a jezsuita templomot nálunk és Hódmezővásárhelyen, sőt a szemináriummal párhuzamosan, ugyanabban az épületben működik a noviciátusuk. Így egy-két páter is tanít a főiskolánkon és a lelkipásztori munkában is segítenek a saját Szent József templomukban.

É.: Milyen módon tudnak a hívek segíteni?

Gy. E.: Nehéz kérdés. Lehetne úgy is felelni rá, hogy semmilyen módon, de hát ez nem igaz. Ez helyenként erősen változó. 10 és 50 % között mozog azoknak a száma, akik az egyházi adóval bizonyos mértékben, vagy más formában anyagiakkal támogatnak. Nagyon sok helyen, ahol építkezés folyik, vagy bármi egyéb közösségi megmozdulás, kirándulások, zárandokutak, egyebek, komoly anyagi segítséget nyújtanak. Több helyen az egyházközségi képviselő-testület egy-egy tagja maga köré gyűjti azokat, akik a karitászmunkában, vagy egyéb területen az ő irányítása alatt munkálkodnak. Elég jól meg van szervezve a hitoktatók munkája, mindnyájan pedagógiai végzettséggel vagy teológiai végzettséggel rendelkeznek. Van olyan is, aki csak a jámborságából kapott tőlem kanonika-missziót és végzi a hitoktatást, nagyon is jól. S így a papságnak azt a munkáját, amire már képtelen lenne elvégezni, a gyerekek hitoktatását ők vállalják. Ez talán a legkomolyabb eredmény. Páran vannak, akik mint akolitusok, vagy egyéb lelkipásztori kisértők serénykednek. Képzésük most folyik a plébániákon.

É.: Hogyan fogadta a papság a II. Vatikáni Zsinat határozatait? Miképpen lehetett ezeket az egyházmegyében megvalósítani? Merültek-e fel nehézségek?

Gy. E.: Azt hiszem a legelső és legnagyobb nehézség az volt, hogy a 40 év alatt vagy 10 évig a zsinati határozatoknak, instrukcióknak nem volt még fordítása sem, tehát megismerni sem lehetett azokat, legfeljebb a Vatikáni Rádióból. Én magam is akkortájtban a rádió alapján legépeltem, amit fontosnak találtam és papjaimnak kezébe adtam. Sokáig ezeket sem volt szabad terjeszteni. Erről is volt egy emlékeztető, „kedves” beszélgetésem az Államegyháziügyi Hivatalban és az ÁVO-val. A II. Vatikáni Zsinatnak a gondolköre lassan azért átjárja az egyházmegye papságát, sőt a híveket is. Főleg a fiatalok olvasák a zsinati dekrétumokat, érdeklődnek és mozdulnak a világi apostolkodás felé. Talán a későbbiekben lehet erről kicsit bővebben is beszélni. Most Egyházmegyei Zsinatot tartunk a nyáron, annak az előkészítése folyamán sokat kellett összeegyeztetni a II. Vatikáni Zsinat döntéseivel, gondolkörével, légkörével és ez segített azon, hogy jobban megismerjék a zsinati útmutatásokat.

É.: Milyen változásokat hozott az egyházmegyei határok rendezése? Előnyök vagy inkább hátrányok származtak-e belőle?

Gy. E.: Hát az előny elsősorban azt jelenti, hogy Szegedhez Budapest közelebb van, mint Debrecen, ami az én egyházmegyémnek a végső határa volt. Tehát sokkal könnyebben tudok be-beko-

pogtatni egy-egy plébániára, könnyebben tudunk egymással kapcsolatot tartani. Hiszen pl. Kistelektől Debrecenig olyan nagy volt a távolság, elképzelhetetlen lett volna szorosabb kontaktus fenntartása. A hívek részéről nem tapasztaltam különlegesebb ellenállást, a váci papság részéről sem. Nagyon sima és baráti, zökkenésmentes átmenet volt az én egyházmegyémbe. Hátránya talán annyi, hogy egy-két pap elszakadt, aki idáig itt volt. Dehát ez az elszakadás nem jelenti azt, hogy a barátkozások is megszűntek volna. Úgy érzem: a mi egyházmegyénk részére a határrendezés inkább csak előnyökkel járt, mint hátrányokkal. Volt persze — ilyenkor mindig akad — egy-két ember, aki próbált bizonyos értelemben hangulatot kelteni az új rend ellen, de semmiféle visszhangot nem kapott. Amikor a határmódosítás megtörtént pünkösdkor, én akkor egy hónap alatt lejártam az összes plébániát, minden papot otthonában fölkerestem és ezt úgy érzem, baráti gesztusnak vették. Talán ez is segítette az összekapcsolódást. Szóval a papság minden további nélkül elfogadta a változásokat, a híveknél sem látok komolyabb visszahatást.

É.: Az Antall kormány erőteljesen támogatja az egyházat. Mi várható a mostani „balos” összeállítású kormánytól?

Gy. E.: Azok az alapvető, a törvény által biztosított támogatások, amik iskolákhoz, szociális otthonokhoz szükségesek, megvannak. A hitéleti támogatásra, épületek karbantartására minden esztendőben új és új összeget állapítanak meg, amelyről a költségvetés elfogadásakor szavaznak. Pillanatnyilag ez a támogatás nem túl sok, de jó beosztással elegendő. Csakhát a bizonytalanság! Ha a pénzügyminiszter azt mondja, hogy jövőre a mostani összegnek csak a tizedét adja, vagy a felét, akkor nehéz elképzelni, hogy a mai parlament azt majd nagyobb összegre fogja fölkeréketteni. Ez a létbizonytalanság, ez teszi nehezzé a dolgunkat: az idén még tudom, hogy mennyit kapok, de fogalmam sincs, hogy mi lesz jövőre. Aztán itt van a legnehezebb témakör, az egyházi ingatlanok kérdése. Itt szinte azt mondhatom, minden teljesen leállt. Ebben az esztendőben 11 napot tárgyaltunk együttesen 125 egyházi ingatlan ügyében és a 125 ingatlanból egyetlen egy sem került vissza, mert — úgymond — a kormány nem írta meg alá. Állítólag nincs elegendő pénz a kárpótlások rendezésére s így az egész kárpótlási ügy leállt. Mi iskolákat, egyebeket ígértünk a szülőknek és most fogalmunk sincs, hogy mit mikorra lehet megvalósítani. Aztán majd megint más önkormányzati összetétel jön és akkor új nehézségek keletkeznek.

É.: Milyen a lelkeségi élet általában?

Gy. E.: Két irányból is közeledhetünk feléje. A rendszerváltással egy sereg lelkeségi mozgalom támadt életre: fokoláré, új katekumen-mozgalom, imakörök. Talán még egy kicsit több is van belőlük, mint kellene. Lelkeségi mozgalmakban így nincs hiány. A másik területen, ifjúsági csoportok, fiatal családok összejövetelei, tehát a kis közösségi munkák a szabadabb válás révén föllendültek. Hogy Szegedet vegyem alapul, a városban két csoport volt az én tanárköröm, az egyiket én vittem, a másikat egy kollega és ma 20–25 csoportot tartunk számon. Havonta egy ifjúsági misét rendezünk 500-nál több fiatal részvételével. Tehát elmélyülés, bekapcsolódás, részvétel, a szentmiséken mélyebb odafigyelés. Úgy érzem, igazi lelkeség fejlődik azokban, akik rendszeresen jön-

(Folytatás az 5. oldalon.)

Világot átfogó szeretet

A CARITAS INTERNATIONALIS 15. KONGRESSZUSA

Aki május 8-a és 15-e között betévedt Rómában a Domus Mariae – Mária háza nevű hatalmas épületbe – ritka élményben részesült: egyszerűen bábeli nyelvezet, fekete, fehér, sárga és barnabőrűek minden árnyalata, a fajok és öltözékek színes forgataga vette körül a látogatót. Öt földrész 155 országa Karitás szervezetének mintegy 300 képviselője találkozott az Örök Városban a Caritas Internationalis világkongresszusa alkalmából. Valamennyien ennek a szeretet-szolgálati csúcsszervezetnek tagjai, amely 45 évvel ezelőtt azért alakult, hogy egymásra hangolja a Katolikus Egyház karitatív-szociális tevékenységét, elősegítse a már működő Karitás szervezetek munkáját, támogassa újak létrejöttét és nevükben fellépjen a nemzetközi szervezetek és fórumok előtt, és nem utolsósorban, hogy hangot adjon az egyre nagyobb tömegeket sújtó nyomornak, elkesztettségnek.

Ezt a 15. világtalálkozót beárnyékolják az utóbbi időben fellángolt fegyveres összetűzések: a volt Jugoszláviától kezdve Csecséniáig, a közel-keleti terrorizmustól a ruandai mészárlásokig és a szudáni, libériai harcokig; a világ gazdasági helyzetének romlása, a nyomor, az éhség, a járványok, köztük az AIDS rohamos terjedése, a menekültek millióinak kétségbeesés, sőt kilátástalan állapota.

Hátha téged is hív...

Kedves katolikus barátom!

Nemrég az egyik újságíró érdeklődött, hogy az egyház kéri-e a rendőrség segítségét a sokasodó támadásokkal szemben. A válasz meglepte a kérdezőt: nem kérünk külső segítséget. Bizunk a híveinkben. Ha megszeremnek minket, akkor majd meg is védenek, éppúgy, mint ahogy a török dúlás idején tették, amikor a papjukban „barátot” láttak. Ezen kívül van még egy szempontunk is. Tudjuk, hogy a klinikai és a biológiai halál között van egy néhány perces meszgye, az élet határsávja. Ez a papok esetében — bizonyos értelemben — néha évtizedekre kiágul. Mi ugyanis már a pápásként meghalunk a világ számára, hogy éljünk Krisztusnak és az ő „nyájának”, az egyháznak. Ha eszeleg közben agyonvernek, az kellemetlen, de a lényeg nem érinti. A biológiai halál időpontja számunkra édes mindegy. A döntő az az új élet, amit erőnk teljében, teljes szívvel elkezdünk. Ez el nem vehető, és naponta megújítható. Ennek az új életnek az az újdonsága, hogy a jó pap, mint a jó szülő is, már nem önmagának él. Életéből, idejéből, tehetségéből ajándékot készít. Évek múltán óriásira növekszik „családja”, nemzedékeket nevel. Ez boldogság, ez értelmes, hasznos élet.

Kérlek, nézz magadba, hátha téged is hív az Isten erre az elkötelezett, elajándékozott életre. Ha észrevennéd a biztató, belső jeleket, jöjj hozzánk a kaposvári egyházmegyébe, a legelesettebbeket szolgálni. Az elárvult somogyi és zalai falvak, városaink elmagányosodott tömegei várják a friss erőket. Jelentkezz papnak. A felvételi beszélgetés a püspöki hivatal, H-7400 Kaposvár, Zárda u. 4. Tel.: 0036-82-312 070. Légy szíves addig küldd el, vagy hozd magaddal: 1. rövid írásos felvételi kérelmet, 2. újonnan kiállított keresztelési és bérmálási igazoláson, 3. az érettségi vizsgádat bizonyító másolatot, 4. lelkivezető ajánló sorait. Ha ez alkalomból szállást kérsz, jelezd előre.

Kaposvár, 1995 május 18.

Szeretettel vár

Balás Béla püspök
(„Beton” atya)

Nem a mennyiség, hanem a minőség a szellemi erőnek sarkalata, s ezért éppen nem azért forog veszélyben létünk, mert kevesen vagyunk, hanem mert súlyunk oly parányi.
Széchenyi

A Caritas Internationalis ezévi összejövetelének jelszava: Igazságosság és szolidaritás — az élet útja. Evvel akarta felhívni a közvélemény figyelmét az emberiség e bajaira, rámutatva, hogy ezek orvosolhatók, ha a kormányokat és a gazdasági élet felelőseit az önzés kultúrája helyett az igazságosság, a szegények és rászorulókat iránti szolidaritás vezeti. Az embertárs iránti keresztény szeretetnek ez a világszervezete természetesen tudatában van, hogy maga nem képes a gigantikus problémák megoldására, de legalább példát akar adni, meg akarja mutatni, hogy csekély eszközökkel is lehet komoly eredményeket elérni, ha őszinte elkötelezettséggel, szakmával és szervezettel keresi a megoldást.

A kongresszus, amelyre földrészenként már egy éve készültek a tagszervezetek, foglalkozott organizációs kérdésekkel is: újra választották az eddigi elnököt, Alfonso Gregor-t, a brazil Imperatriz érseket, földrészenként helyettes elnököket jelölve; új főtítkárra is szükség volt, ennek kinevezését technikai okokból azonban félévvel el kellett halasztani. Természetesen gazdasági kérdések is előkerültek, többek között meg kellett szavazni a Központi Titkárság költségvetését, amelynek kiadásait a tagszervezetek hozzájárulásai fedezik. A főtítkárság munkáját a szolgálat és a takarékoság szelleme hatja át. Szinte hihetetlen, hogy egy világszervezet központja csupán 24 fizetett munkaórással képes megbírkózni a reá háruló világméretű feladatokkal.

A kongresszus alkalmával a tagszervezetek képviselői közösen dolgozták ki a következő négy esztendő munkaprogramjának alapelveit. Ennek értelmében mindennek előtt a világon tapasztalható elszegényedés és igazságtalanságok okaira akarják felhívni a figyelmet, ugyanakkor mindent el akarnak követni, a megbékélés, a békére való nevelés, az erőszakmentes konfliktus megoldás érdekében. Törekcsenek a vallási türelmetlenség megszüntetésére. Különös hangsúlyt kap az elkövetkező esztendőben a menekültek, hontalanok, hazájukból elűzöttek megsegítése. Ezeket a célokat a C. I. egyrészt a közvélemény hathatósabb információja, megfelelő képzés, a tömeg-tájékoztató eszközök mozgósítása, a nemzetközi és kormányzati felrázása, a lobby munka révén akarja elérni. Emellett nem feledkeznek meg a családok támogatásának, a nők felemelésének és képzésének fontosságáról, az AIDS elleni küzdelemről, de folytatni akarja a kezdeményezéseit a munkanélküliség csökkentése, a szegény országok további eladósodásának megakadályozása, a közös ökumenikus akciók kiépítése és a környezetvédelem érdekében.

A résztvevőket szombaton, május 12-én II. János Pál pápa fogadta kihallgatáson.

A Szentatya beszédében rámutatott a CARITAS különösen fontos szerepére az Egyház életében, hangsúlyozva, hogy valamennyi hasonló szervezet között első helyen áll. Rátérve a Caritas Internationalis tevékenységére szerte a világon, kiemelte a helyi, plébániai karitás-munka szükségességét, amennyiben a felebaráti szeretet gyakorlati megvalósítása minden kereszténynek feladata. Ehhez elengedhetetlen a megfelelő képzés, nemcsak ami a munka technikai oldalát illeti, hanem annak lelkeségét is.

Beszéde befejező részében a Szentatya az ezredforduló jubileuma kapcsán felhívta a világ karitás-szervezeteinek

Megújulva — megújítani!

(Folytatás a 4. oldalról.)

nek. A mai szekularizált világban természetesen előfordul az elpártolás, a vallástól való elhidegülés is.

É.: Említetted püspök atya, hogy Egyházmegyei Zsinat előtt álltok. Milyen sarkalatos témák kerülnek szőnyegre?

Gy. E.: A jelszavunk mindent megmond: „megújulva, megújítani”. Az egész zsinatnak semmiféle külön elvi vagy elméleti része nincs, egyszerűen így nevezném: pasztorális széttekintés. Négy nagy részben 18 témát vettünk elő, az egyik egy teológiai összefoglalás, egy foglalkozik a szentségekkel, egy az ifjúsági pasztorációval. Iránytűnk a II. Vatikáni Zsinat és a pápai megnyilatkozások. Ezek után helyzetképet adunk, fölmérjük, milyen az egyházmegyei élet. A harmadik: ajánlások előterjesztése, mit szeretnénk megvalósítani a következő öt év alatt. Végül a negyedik rész: zsinati határozatok, ami, ha minden jól megy, törvényerőre emelkedik az egyházmegyeiben.

É.: Nyugaton sajnos napirenden van, hogy újságírók az egyházat általánosságban, a püspököket, papokat személyesen nem ritkán durván bántják, ahol csak lehet. Hogyan védekezik egy magyar püspök, ha a médiában támadás éri?

Gy. E.: Hát a támadás itt sem idegen, jócskán találkozunk vele. Sajnos nincs olyan sajtó-szóvivője még a Püspöki Karnak sem, aki azonnal reagálna és az ember nem olvashat el minden újságot. Van ugyan a sajtóirodának egy sajtótájékoztatója, amit egy két héttel később kapunk meg, mikor már nem is nagyon lehet reagálni vagy nincs értelme. A személyes megtámadásoknál van püspök, aki sosem válaszol, egyik-másik ha fölmérgesedik — ezek közé tartozom én is — szóval ha valamivel fölbosszantanak, akkor igencsak tollat ragadok és megpróbálom helyére tenni a dolgokat. Kérdés persze, hogy melyik újság vállalja el. Pár héttel ezelőtt a televízióban volt egy felvétel, ők jöttek hozzám az egyházi ingatlanok ügyében, — a Püspöki Karban ez az én részortom. Csinaltak egy tízperces riportot, az illető szerkesztő háromszor közölte, hogy nem azon a vasárnap, hanem a következőn hozzák, majd ismét nem azon, hanem megint a következőn és a riport mai napig nem ment le. Bizonyos dolgok egyszerűen nem jutnak át valamilyen láthatatlan szűrőn. Nincs itt cenzúra, csak nem aktuálisak bizonyos témák. Véleményem szerint egy ici-pici részben többet kellene a püspököknek hallatni a hangjukat és bátrabban megnyilatkozni az abortusz-kérdéstől kezdve az egyházi ingatlan ügyekig, etikai kérdésekben vagy közérkölcöket sértő, vallásnyalzó filmvetítés ellen vagy bármi hasonló ügyben. Kellene, hogy legyen valaki, aki ezeket figyeli és reagál rájuk. Akár a sajtóiroda, amelyik működik ugyan, csak nincs meg a hatásköre, sem az, hogy mi az, ami rátartozik. Tehát valamiféle formában okosabban, szervezetteb-

figyelmét arra, hogy az 1999-es év a szeretet jegyében fog állni. „Ösztönző és bátorító a tudat — mondotta szó szerint — hogy hozzájárultok ennek a keresztény lendületnek a kinyilvánulásához, amelyre oly nagy szükség van ebben az időben. Krisztus szavát meg kell hallani, hogy a szeretet parancsa legyen a mozgatója egy olyan társadalom építésének, amelyben mindenki szolidaritása megszilárdítja a békét”.

FRANK MIKLÓS

ben kellene nálunk is megoldani az ilyen problémákat.

É.: A mostani kérdésemre részben már válaszoltál, most mégis általánosságban teszem fel a kérdést: a magyar TV, rádió, sajtó egyházzellenes vagy semleges vagy éppen pozitív beállítottságú az egyházzal szemben?

Gy. E.: Tulajdonképpen azt lehetne mondni, hogy semlegesek, de ez sem igaz így. Azt is lehetne mondani, hogy ellenségesek, de nem teljesen. Inkább olyan fajta megszólalás van, hogyha lehet, tegyünk valamit keresztbe az egyháznak. Tehát nem durva támadásokkal, bár néha az is előfordul, de az ritka, hanem úgy, hogy egy erkölcsi, vallási témát 5—10 másként gondolkodó ember mutasson be. Így aztán a tiszta teológia vagy egyházfegyelem valahol fel van oldva liberális szellemmel és a liberális vonlat ugye a mai ember jobban érti, mint az egyháznak a nyelvét. Így a nézőt vagy hallgatót ezek a cikkek, riportok vagy tv-adások elidegenítik az egyháztól.

É.: Hogyan működik az ökumenia és van-e cserkészlet?

Gy. E.: Mint tudod, az 5. Magyar Ökumenikus Kongresszus éppen az én egyházmegyémben gyűlésezett itt Gyulán. De egyébként is majdnem minden községben meg van az imaévben való együttműködés és kölcsönös a lelkészek és papság baráti kapcsolata. Érdekes módon a fiatalok találják meg jobban a hangot egymással, mert bennük még nincs érzelmi ellentéttség és ezeken a barátságokon keresztül úgy érzem, előrébb jutunk. Ami a cserkészletet illeti, egyház nélkül szinte nincs is cserkészlet, legalábbis az én egyházmegyémben. De a cserkészlet mai állapotában nem elegendő a fiatalság vallás-erkölcsi nevelésére. Én magam egy kicsit cserkészpárti vagyok. A cserkészlet, amely át van itatva az istenhittel és a vallásossággal, szerintem jobban megfogja a mai gyereket és fiatalt, mint a csak vallásos alapon álló Jézus Szíve Szövetség, vagy Szívgyárda s egyebek. Ezért nagyon pártolom. Sajnos nincs elegendő vezető, sem őrvezető, sem csapatvezető, s ez a hiány nagyon visszavágja az egészet. A kiképzés országosan sem megy úgy, ahogy kellene.

É.: Utolsóként még a szokott kérdés: mik a jövőre vonatkozó terveid?

Gy. E.: Hát valahogy a hivatások számát kellene megnövelni. Most próbálkozom Indiából két hivatást átplántálni. Két fölszentelt papot hozni egyházmegyémben. Nagyon nagy feladatom egyházmegyémben a hivatásgondozás: a fiatalokkal való beszélgetés, összehozni őket lelkigyakorlatra, táborozásra, hogy ezeken keresztül az egyházzal közelebb jussanak. A másik, amit már említettem, a világi lelkipásztor-kisegítőképzése, hogy ahol nincs lelkipásztor, ott legyen világi munkatárs, de ahol van, ott is kell a segítség. És természetesen a hitoktatás megvalósítása továbbra is elsőrendű feladat. Az én elképzelésem ma Magyarországon és természetesen az én egyházmegyémben is, nincs másmilyen lelkipásztoroktatás, mint személytől személyig. E a pasztoráció és nem a tömegpasztoráció. Tehát valahol kiképezni a híveket, segíteni a családokat. Megérettetni, megértetni, hogy az emberhez közel van és kapcsolatban van az Isten, rajtunk keresztül nyújtja a maga segítségét és akarja fölemelni a többieket is, közelebb vinni Krisztushoz.

É.: Köszönöm szépen a beszélgetést püspök atya.

Hírek - események

II. JÁNOS PÁL PÁPA 75 ÉVES

A Szentatya a földkerekség legismertebb személyisége, talán az sem túlzás, ha hozzá tesszük: hogy a legnépszerűbb is. Felesleges „bemutatás” helyett csak villanásnyit tekintünk itt életére és pápaságára.

A lengyel Karol Wojtyła 1920 május 18-án született Wadowice-ben, 1946-ban szentelték pappá, majd 1958-ban püspökké. 1967-ben nevezte ki VI. Pál pápa bíborosnak és 1978 okt. 16-án került Szent Péter trónjára. Egyik melléknevén ő az „utazó pápa”, külföldi pasztorációs útjain sok millió ember éljenezte meg, legutóbb Manilában négy millió hívőt ragadott magával. Bizonyos azonban, nem mindenütt fogadják lelkesedéssel és sokan illetik tanításait, — az egyházon belül is — kritikával. Holott éppen a mi ezer válsággal, megoldatlan problémákkal küzdő világunkban kell a biztos iránymutatás a hit és erkölcs dolgaiban, amikor minden értéket megkérdőjeleznek, amikor az emberi méltóságot, az emberi életet kell megvédeni a halál kultúrájában. A Szentatya tanításainak summáját néhány egyszerű szóval, az ő szavaival elmondhatjuk: „Nyissátok ki a kapukat Krisztusnak, hisz ő a mi reményünk!” Születésnapjaink kívánságunk a „magyar” pápai himnuszban csendül föl:

„Tartsd meg Isten Szentatyánkat
Krisztusnak helytartóját!”

*

Idén, május utolsóelőtti hetében tartották meg Lourdes-ban a 37. nemzetközi katonai zarándoklatot. A 20 ezer zarándokkal Ladocsi Gáspár tábori püspök vezetésével magyar katonák is résztvettek az immár hagyományossá vált Lourdes-i zarándoklaton.

*

ZARÁNDOKLAT MINDSZENTY SÍRJÁHOZ

Immár húsz esztendeje, hogy 1975 május 6-án, magára vállalt száműzetésében, Bécsben elhunyt Mindszenty József bíboros esztergomi érsek, a magyar hercegprímások sorában az utolsó. A szeretett hazájában galádul bebörtönzött, megkínzott, majd önkéntes „követségi” rabságban élő primást sokan „leírták”, hosszú éveken át hallgatott róla az otthon, a katolikus sajtó is, az ő szellemét, tanításait csak mi — az emigráció — tartottuk ébren, mi mentünk évről-évre máriacelli sírjához engesztelni és imádkozni. Azóta hazatért Esztergomba és ez jól van így. Ma már szabadon lehet fölkeresni a bazilika kriptájában, letenni sírjához a hála koszorúit és mécses gyújtani.

Az idej esztergomi zarándoknapon a bazilikában a szentmisét Paskai László bíboros, esztergom-budapesti érsek celebrálta, jelen volt Angelo Acerbi nuncius, a magyar püspöki kar, néhány politikus, a szerzetesrendek képviselői, a hívek sokasága, köztük örvendetesen szép számban a fiatalság. Paskai bíboros szentbeszédében emlékeztetett arra is, hogy volt idő, amikor politikai okokból nem lehetett Mindszenty bíborosról nyilvánosan megemlékezni, most viszont bizakodva imádkozunk boldoggáavatásáért — hangsúlyozta Mindszenty utóda.

*

A magyarországi egyházak vezetőinek a készülő médiatörvény-tervezet tárgyában tavaly októberben Fodor Gábor kultuszminiszterhez írt levelére máig sem kaptak választ. Nemrégiben, márciusban, hasonló tartalmú beadványt intéztek ezúttal Horn Gyula miniszterelnökhöz is, aki még a levél kézhezvételét sem nyugtázta.

STEPINAC BOLDOGGÁ AVATÁSA ÉRDEKÉBEN

Alojzije Stepinac horvát bíboros boldoggá avatási eljárása a végéhez közeledik, közölte a horvát hírügynökség vatikáni információk alapján. II. János Pál pápa támogatja a boldoggá avatási eljárás gyors befejezését, zágrábi látogatása alkalmával hangsúlyozta a primás érdemeit az egész egyház és a horvát nép életében.

Stepinacot 32 évesen, 1930-ban szentelték pappá. 1937-ben vette át a zágrábi egyházmegye irányítását. A második világháború idején üdvözölte az önálló, független horvát állam létrehozását, de határozottan ellenezte a náci Németországgal való szövetségekötést. A horvát usztasák zsidó és ortodox szerb üldözései ellen erélyesen tiltakozott. — 1942-ben a hirhadt jasenovaci koncentrációs tábor létesítésekor sikerül több ezer cigányt, zsidót, szerbet, szlovént a biztos halálból kimentenie. A kommunisták hatalomra kerülésekor méltatták az érsek embermentő tevékenységét, gondolva, hogy támogatót találtak személyében. Rémtetteiket látva azonban Stepinac nem hallgatott, ellenszegült Tito kérésének, hogy a horvát egyház szakadjon el Rómától, és váljon független nemzeti egyházzá. Válaszul fasisztának bélyegezték, és megkezdődött üldözése. 1946-ban letartóztatták, s kirakatperben 16 évre ítélték. 1951-ben elengedték börtönéből, de 1960-ban bekövetkezett haláláig háziőrizetben élt szülőfalujában. 1953-ban XII. Pius bíborosi rangra emelte.

Utóda, Franjo Seper 1969-ben kezdte meg a boldoggá avatási eljárás előkészítését. Stepinac ügye éveken keresztül fő vitapont volt a katolikus egyház és a kommunista kormány viszonyában. — 1992-ben a horvát parlament igazságtalannak ismerte el az 1946-ban hozott ítéletet, és rehabilitálta a bíborost. KAP

*

Jozef Glemp lengyel primás vezetésével ökumenikus megemlékezést tartottak Katynban, ahol felavatták a lengyel áldozatoknak emelendő emlékmű alapkövét. A Katyn-i tömegsírbán négyezer áldozat fekszik. Sztálin 1940-41-ben 15 ezer lengyel tisztet és hivatalnokot végeztetett ki, s a büntényt annakidején a propaganda a németeknek tulajdonította

*

Jubileumi programmal ünnepli 50 éves fennállását a Bokor Mozgalom. A katolikus kisközösségi mozgalmat Magyarországon 1945-ben indította el Bulányi György piarista szerzetes-tanár és ma mintegy 3—4 ezer tagja van.

*

A moszkvai Vahazar magánkönyvtár orosz fordításban kiadta Karol Wojtyła, vagyis II. János Pál pápa verseinek gyűjteményes kötetét. A „Kripta” című kötet Wojtyła pápává történt megválasztása előtti 40 év verseit tartalmazza.

*

Az esztergomi Keresztény Múzeum („Primási Képtár”) felbecsülhetetlen értékű műkincsekkel gyarapodott. Csere útján jutott hozzá négy Rembrandt-rézkarchoz s egy 14. századi ismeretlen mesternek a maga nemében egyedülálló Kálvária festményéhez. A nemrégiben elhunyt Szomolányi Elemér gyűjtő pedig reneszánsz-korból származó festményeket és ikonokat hagyott a múzeumnak. Újabb szerzemények közé tartoznak Prokop Péter, Szántó Piroska és Magyarász Imre művei.

Nemzeti ereklyénk

Adalékok a Szent Jobb

István király halála után negyvenöt évvel, amidőn „az angyali szent koronát dicsőséges Szent László király bírta vátla”, 1083 augusztus 20-án nyitották föl István király fehérvári sírját. Az eseményt többek közt elbeszéli az az ismeretlen magyar szerzetesíró, akit „Névtelen Karthauzi”-ként tart számon irodalomtörténetünk. Jóval korábbi legendák ismeretében készült munkáját az 1527-ben befejezett, ma a budapesti Széchenyi Könyvtárban lévő Erdy-kódex őrizzte meg. Bennünket érdeklő része így hangzik:

„... Mikoron az koporsórol az márványkövet fölemelték volna ... látták annakutána az szent tagokat, hogy szép verhenyes vízben nyugosznak, mintha szépillatú balzsamomban fürödnének. És nagy szép tiszta fátyolban és gyolcsban kisedék az szent kincset és az nagyobb szentegyházban vivék, hol mostan tiszteltetik az Uristenben. De mikoron a szent királynak jobbát és ujjában való királyi gyűrűjét keresnek, akkoron semmiképpen meg nem lelték volna, sem az koporsóban, sem kívüle...”

István király épségben maradt jobbkezét ugyanis — ahogyan a krónikás elbeszéli — egy Mercurius nevű ember (?) titokzatos módon megszerezte, bihari birtokára vitte és ott az ereklyének kápolnát emelt. Azon a helyen épült föl később, Szent László tiszteletére, a szentjobbi apátság. Azt is tudjuk, hogy itt 1098 május 30-án oltárra tették a becses ereklyét.

A Szentjobb történetét Fábrián János (ma a Szent István Társulat alelnöke) doktori értekezésében dolgozta föl. Szerinte Szent István jobbának ereklyéje eredetileg az egész jobb kart magában foglalta. A tatárjáráskor Dalmáciába menekült IV. Béla király az ország kincseivel együtt magával vitte a királyi ereklyét is. Dalmáciában történt a kézfej leválasztása a karról. A kézfej — a mai Szentjobb — Raguzában maradt a domonkosok zárdájában, a jobb kar alsó és felső csontja pedig visszakerült a biharmegyei szentjobbi apátságba, ahol a XIV. században díszes ereklyetartót kapott. Ennek képe az Országos Levéltárban őrzött XV. századi apátsági viaszpecséteken látható.

A Szentjobbi apátság ereklyéjét az ottlakó pálosok a törökök elől menekülve Lengyelországba vitték, ottani sorsa azonban ismeretlen. De az alsókar csontja később a lemergi (lvovi) ferencesek templomában még látható volt.

Egyidőre a Raguzában (ma Dubrovnik) maradt Szent Jobb is feledésbe merült, jóllehet éppen a Mohács körüli évekből való ez a szép négysoros vers-törredék:

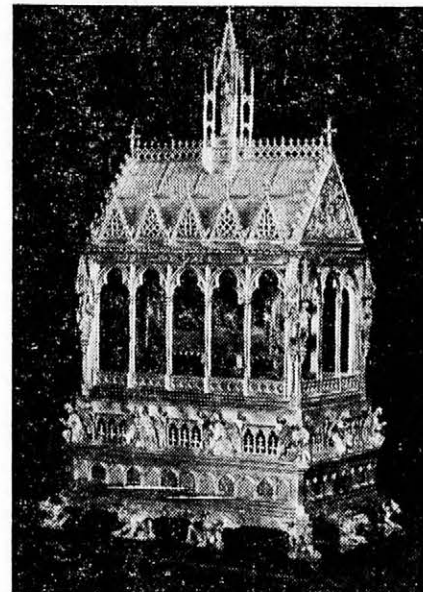
Ó dicsőséges szent jobb kéz,
Melyet magyar óhajtván néz,
Drága kincse népünknek,
Nagy öröme szívünknek.

Amikor a félhold fölkerült Buda tornyaira, a koronával együtt a Szent Jobb is a törökök zsákmánya lett. Később állítólag az erklyét eladták boszniai keresztény kereskedőknek s így került Dalmáciába. Bizonyos, hogy 1590-ben Raguzában a domonkos kolostor birtokában volt. Csaknem 100 év múltán, a 17. század végén jutott el Magyarországra a hír az ott őrzött Szent Jobbról s a mélyen vallásos I. Lipót császár és magyar király megkísérelte annak visszaszerzését.

A töröktől fenyegetett raguzaiak a császár oltalmának reményében hajlandók is voltak az ereklye visszaadására, de különféle bonyodalmak miatt ez mégis elmaradt. Újabb évtizedek teltek el s csak a 18. század második felében a jezsuita Pray György történész, a „Haltott beszéd” felfedezője sürgetésére, Mária Terézia királynő határozott fellépése járt eredménnyel. Végül is — sok diplomáciai nehézség ellenére — Szent István jobbja 1731 május 29-én a Schönbrunn-i kastélyban átadásra került. Miután két tudós történész, az említett Pray György és Kollár Ádám udvari könyvtáros tüzetes vizsgálata megállapította az ereklye hitelességét, a Szent Jobb a csuklónál aranylemezekből készült díszes „kézelt” kapott, ujjai közé pedig igazgyöngy füzért fűztek. A régi pergament hitelesítő írást két ezüstlemez közé helyezték s a felsőbe bevették a szöveget: „Dextera beati Stephani Regis et Confessoris Gloriosi”, majd az ezüstlapokat az újonnan készített reneszánsz stílusú üvegerklyetartó aljára erősítették. A királynő a magyar nemzet iránt érzett hála jeléül a Szent Jobbot visszaadta Magyarországnak, nagy pompával Budára szállíttatta és úgy rendelkezett, hogy őrzési helye „örök időkre szólóan” a királyi palota Zsigmond kápolnája legyen. Ugyanekkor tette Mária Terézia „királyi rendelettel” augusztus 20-át „az apostoli királyság védőszentje”, Szent István országos ünnepévé.

A Szent Jobb hazatérésekor írta Faludi Ferenc, a jezsuita költő, „Szent István királyhoz” című népies hangvételű, kedves versét, amelyet mellékelten idézünk.

Idővel tradícióvá vált, hogy minden évben, augusztus 20-án a fővárosban a Szent Jobbot színpompás körmenetben, alabárdos koronaörök kíséretével körülhordozzák. A két világháború közötti körmeneteken Horthy kormányzó egész családjával, a királyi főhercegek, a kormány tagjai, természetesen a hercegprímás vezetésével a püspöki kar, a férfi és női szerzetesrendek, egyházi és világi szervezetek, ifjúsági egyesületek, cserkészek, a honvédség díszszázada, a falvak népe színes viseletükben, — csakugyan az egész ország kísérette az ősi ereklyét.

A SZENT JOBB EREKLYETARTÓ

A gótikus kápolnát utánzó mai ereklyetartó, Lippert József építőmester terve nyomán készült 1862-ben.

Csúcspontját a Szent Jobb kultusz 1938-ban, István király halálának 900. évfordulóján érte el, amikor a budapesti Eucharisztikus Kongresszus után az ereklyét

bujdosásai és diadalútjai

viszontagságos történetéhez

lye orszájárásra indult. Az Államvasutak erre a célra egy díszes szerelvényt, az ún. „Aranyvonatot” készített. A Szent Jobbot vívő díszkocsi tetején a Szentkorona négy térdelő angyal közt, este kivilágítva ragyogott, oldalán a magyar szentek életnagyságú képeit láttuk, középen üvegfal mögött a címeres brokát szőnyeggel letakart emelvényen nyugodott a Szent Jobb ismert ereklyetartója. A városok egymással versengve mindenütt nagy pompával fogadták az Aranyvonatot, különösen a falusi emberek spontánul megnyilatkozó lelkesedése volt magávalragadó. A vonaton tartózkodó újságírók egyikét annyira megfogta a magyar nép mélyről fakadó Szent István tisztelete, hogy a nagyobb állomások látványos fogadásait éppen csak megemlítve, újra és újra visszatért a látványra, amely a Duna-Tisza közén a szeme elé tárult. „Nekem — írja a riportert — azok a homályban álldogáló emberek fogták meg jobban a lelkemet, akik a vaspálya menti szőlők és tanyák vadszőlős verandáin, az országúti átjárók sorompóinál, falvak végén és a temetők szélén várták István király jobbát térdre roskadtnak, égő gyertyákkal”.

Alig néhány évvel később, a második világháború zajlásában — akárcsak Mohács után — a Szent Jobb ismét idegenbe került. Amikor az orosz front véresen közeledett a főváros felé, gondoskodni kellett az ország féltett kincseinek: mindenek előtt a Szentkorona biztonságba helyezéséről. Tudni kell, hogy

SZENT ISTVÁN KIRÁLYHOZ

A Szent Jobb hazatértekor

*Dicső István nagy királyunk,
Téged ég s föld magasztal,
Téged tisztel kis országunk,
Első szent urának vall.*

*Tőled vette fényességét,
Méltóságát, érdemét,
Koronája ékességét,
Hitit, kincsét, mindenét.*

*Elbujdostál, megkerestünk,
Áldott légyen a szent ég!
Országunkba bévezettünk,
Szívünk örömeiben ég!*

*Drága kincsünk, feltaláltunk,
Magyarország vigadozz!
Itt van, kit óhajtván vártunk,
Ezer áldásokat hoz.*

*Íme a te reménységed,
Ínségben ide nézz:
Isten után erősséged,
Megoltalmaz ez a kéz.*

*Megvigasztal mindnyájunkat,
Hatalmunkban vastagít,
Megtágítja országunkat,
Végig megtart, boldogít.*

*E szentséged megbőcsöld!
Budán nyugszik: Buda vara
Attya után, nem sokára,
Biztat az ég, Imrét küld.*

*István mellett itt lész Fia,
Meg-tesztelt Angyalunk,
Magszerzi ezt két Mária,*
Égi s földi Asszonyunk.*

Faludi Ferenc (1704–1779)

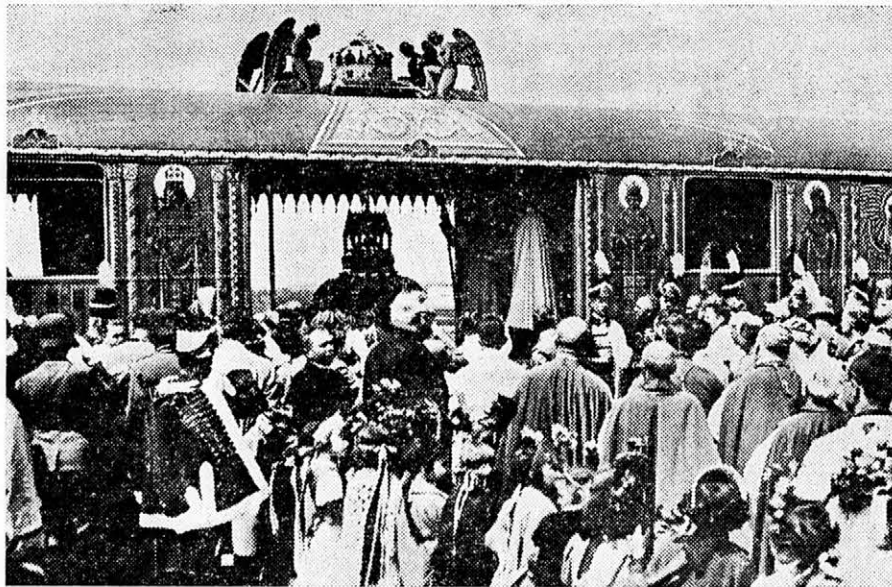
* ti. Szűz Mária és Mária Terézia.

a ún. „koronaékszerek” illetve jelvények közé tartozott a koronán kívül az országalma, a jogar, a koronázási kard, valamint a koronázási palást és a Szent Jobb ereklye. Ezeket a kincseket már 1944 november 7-én Budáról a Nemzeti Bank veszprémi fiókjának pánccélozott pincéjébe vitték, onnan dec. 5-én a kőszegi zárdába, 27-én az országhatár mellett az Irottkő tövével lévő Velemben, a hegyoldalba beépített légvédelmi óvóhelyre, majd ismét Kőszegre, az ottani óvóhelyre. A Szentkorona s vele a Szent Jobb menekítési útját és sorsát elsősorban a koronaórság utolsó prancsnoka, Pajtás Ernő koronaőr-ezredes tanúvallomásaiból és visszlelékezéseiből tudjuk.

1945 március 27-én hagyta el a Szentkorona s vele a Szent Jobb Magyarország földjét. Egy öreg „Hangya” teherautó 12 válogatott koronaőrrel vitte a kincseket a Semmeringen át Mürzstegbe, innen március 31-én Seebergen át Máriacellbe. Másnap éppen húsvétvasárnap a Szent Jobb is a számtalan magyar tör-

dulva a Hősök teréig, végeláthatatlan hívőszereggel, 500 ezren kísérték a nemzet visszatért ereklyéjét és álltak sorfalat a körmenet útvonala. És ugyanilyen demonstratív jellegű volt az 1946-os, még a 47-es Szent István napi körmenet is. De már a következő évben, 1948-ban, Rákosiék nem engedélyezték a Szent Jobb körmenet hagyományos formáját, István király ereklyéjét ezután 40 éven keresztül csak a templomban vihették körül és augusztus 20-át előbb az újkönyér-, majd az alkotmány ünnepévé nyilvánították. Az ünnepet kiforgató manipulációval kapcsolatban írta a Magyar Nemzet (1982 aug. 20.): „... A magyar nép fia, bármerre vetődött is, éljen a magyar nyelvterületen belül vagy azon túl, itthon vagy a szétszórtságban — a mai napot Szent István napjának tekintik; ezt a földet, a réginek még a maradványát is, Szent István országának”.

István király kultuszát nem is tudták elhomályosítani, sőt a fiataloknál csak

A Szent Jobbot szállító aranyvonat 1938-ban

A bizánci stílusban tartott és magyarországi szentek képeivel díszített kocsiban rezgést-kiegyenlítő rugós emelvényen nyugodott az ereklyetartó, amelyet nappal is reflektorok világítottak meg.

ténelmi emléket őrző kegytemplom előtt időzött. Továbbmenve Attersee községet április 5-én elhagyva, április 7-én érkeztek meg a Slzburgtól északra mintegy 25 km-re fekvő Mattseebe, a nyilas kormányfő, Szálasi „törzs-szállására”.

Pajtás ezredes a koronázási palástot és a Szent Jobb ereklyét megőrzésre a mattsee-i plébániára hagyta. Anton Strasser plébános saját szobájában rejtette el a szent ereklyét s még az amerikai katonák odaérkezése előtt egy napig a plébánia templom oltárára állította. A koronázási palást még jóideig a salzburgi érsek, Rohracher, illetve a salzburgi St. Péter apátság őrzetében maradt.

Amint ismeretes, a koronát Pajtás ezredes két megbízható koronaőrrel április 26-ról 27-re virradó éjjel egy benzineshordóba téve titokban elásta azon a dombon, amelyet később az emigráció egy klasszikus stílusban tartott emlékstációval jelölt meg.

Míg a Szentkorona és a koronázási jelvények sok viszontagság után csak 1977 őszén kerültek vissza Magyarországra, a Szent Jobbot már 1945 augusztus 19-én az amerikaiak vonaton, katonai díszkísérettel vitték vissza Budapestre. Soha olyan hatalmas, imádkozó tömeget nem látott Budapest, mint az 1945-ös Szent István napi körmeneten. A romokban heverő fővárosban, a Bazilikától elin-

hódított, amint azt az „István, a király” című rockopera s a belőle készített film átütő sikere is mutatta. Hasztalan próbálták konok következetességgel elvagdogni a nemzet történelmi gyökereit, a hagyomány erősebbnek bizonyult. És Szent István halálának 950 éves jubileumi ünnepségei során a Szent Jobb — ha nem is az Aranyvonaton — ismét városról-városra járta be diadallal az országot. A budapesti Bazilikában pedig külön kápolnát szenteltek fel a Szent Jobb tiszteletére és őrzése helyéül. Így hát nem feledve a reményt, népünk mélyen gyökerező keresztény hitével bizakodhatunk és nemzeti ereklyénk kegyelmet hordozó és sugárzó erejében. Még a mai elvallástalanodó világban is.

*

A jámbor legendaírók valaha nem győztek buzdítani a Szent Jobb tiszteletére. Ők persze a szent ereklyék szinte mágikus varázsában nitúck, abban, hogy általuk Istennel jutnak misztikus kapcsolatba. Mi pedig a Szent Jobb láttán inkább olyasmit gondolunk: van abban valami grandiózus szépség, hogy a kéz, amely népünknek mutatta a jövő felé vezető utat, amely óvott s ha kellett, parancsolt; a kéz, amely megtervezte és először rajzolta ki Magyarországot, — testi valóságában is megmaradt.

SZAMOSI JÓZSEF

Velem: Szent Vid vára

Velem Kőszeg-Hegyalja egyik ékesége. Szubalpesi klímájú üdülőhely.

A község már az őskorban lakott település, a Szent Vid-hegy pedig a Kr. e. I. évezredben a Dunántúlon élt pannonok őseinek teraszos, fellegváras települési központja. Hegyes-dombos vidéke, patakokkal, termékeny talajával, gazdag erdőszegével, egészséges éghajlatával a megélhetés mindazon feltételeit egyesíti magában, amelyek már az ősi időkben is nagy vonzó erőt gyakorolhattak emberre, állatra egyaránt. A Szent Vid-hegy oldalán, több, mint 400 darab bronzkori tárgyat találtak (Velemei lelet). Sőt a folyamatosan végzett ásatások nyomán előkerültek az őskori város alapfalmaradványai is.

Később, a római uralom alatt a Szent Vid hegyén őrtornyot emeltek. Az itt meglelt arany fejedelmi diadém és övgarnitúra arra utal, hogy ezen a tájon nem csupán a termelés, hanem a társadalom szervezetsége is fejlett fokozott állt. A kor nagy emberi teljesítménye a Baltikumot Itáliával összekötő római kereskedelmi út vonal: a Borostyánkő-út. A Vas megyeiek ma is nyitottak a mediterrán szellemiségre, a római kori örökség vállalására. Az antik kultúra fontos tűzhelye volt Savaria (Isis-templom!) a közeli Szombathely elődje.

Amikor a Lajta és a Lapincs vonalában, a 11. század derekán kirajzolódott a fiatal magyar állam nyugati határa, már eldőlt, hogy a győri püspökséghez tartoznak a megye egyházai. Vas vármegye az ország egyik legfontosabb határmezejeként jött létre. Nevét értékes vaslelőhelyeiről és feldolgozóiról, azok központja: Vasvár után kapta.

A velemei Szent Vid hegyén levő római kori őrtorony a népvándorlás korában feltehetően rommá lett. Anyagának felhasználásával a tatárjárás után építették fel az itteni várat. E várat első ízben 1270-ben említik, amikor Vas megye várait, közöttük Szent Vid várát is Ottokár cseh királynak adták át. 1279-ben Németújvári Miklós birtoka, majd fia, Iván örökölte, kitől azonban 1289-ben Albert osztrák herceg foglalta el. III. Endre király a székesfehérvári országgyűlésen rendelte el, más várakkal együtt Szent Vid várának lerombolását, melyet valószínűleg 1296-ban hajtottak végre. Ennek ellenére 1532-ben Jurisics Miklós a „Szent Vid kapitánya” címet is viselte, bár ekkor minden bizonnyal a vár már romokban hevert.

A helység 1374-ben, illetve 1405-ben „Wleyen”, 1478-ban „Welem” néven Rohonc vár tartozékaként szerepelt.

A 16. században elpusztult a vár. A 18. század elején Hilarian szerzetes, az akkori birtokos Batthyány Lajos nádor segítségével a még fennálló keleti sarokbástya oldalán remetelakot és később barokk stílusú Szent Vid-kápolnát épített, mely a település feletti hegycsúcson ma is régi formájában áll. Belső festése 1938-ban készült, de a közelmúltban is dolgoztak rajta. A barokk főoltárt Szent Rókus és Szent Vendel szobrai díszítik. A mellékoltáron Szent Vitus szobra látható. A harangok közül a kisebb 1688-as évszámmal Bécsben, a nagyobbik 1926-ban Bécsújhelyen készült. A patinás Szent Vid-kápolna régi, neves búcsújárárhely.

A vár megmaradt köveit a lakosság hordta szét építkezéseihez, és ma már csak nyomaiban található meg a Várhegyen. A tetőn álló kápolnától szép kilátás nyílik Szombathely felé.

Domonkos János (Budapest)

GYERMEKEKNEK

Még néhány nap és boldogan rohansz ki az iskolakapun, mert megkezdődik a vakáció. Az lesz a régenvárt pillanat, mely egycsapásra megváltoztatja az életed. Amíg folyik a tanítás, egyebet sem lehet hallani tőled, mint azt, hogy állandóan le vagy foglalva és nem élhetsz úgy, ahogy te szeretnéd. Reggel még félig álmos vagy, amikor fel kell kelned és sietve reggelizel, mert különben elkésel az iskolából. Hányszor megtörténik a nagy kapkodásban, hogy a reggeli ima sem jut eszedbe és arról is megfeledkezel, hogy szüleidtől elköszönj. Aztán legalább délig az iskolában ki sem látszol a munkából, utána pedig újra sietsz haza ebédelni. Még jóformán le sem nyeled az utolsó falatot, máris az jár az eszedben, hogy holnapra mennyi mindent meg kell tanulnod. Újra előkerül hát az iskolatáska és folytatod azt, amit reggel elkezdted. Közben csak elvétve jut idő egy kis játékra, barátkozásra, este TV-re. Vacsora után már szüleid is kimerültek, semmit sem lehet már „kezdeni velük”. Azt nézed hát, hogy minél előbb nyugovóra hajthasd a fejed, s néha olyan hamar elnyom az álom, hogy az esti imát is csak épp elkezdted, de már nincs aki befejezze.

De most végre itt a vakáció és más-

képp oszthatod be idődet és energiádat. Egycsapásra időmilliomos leszel, szabadságra menő szüleiddel együtt. Vár rád a tenger, vagy egy hegylanc, valamelyik üdülőhely. S vár rád egy nagy lehetőség. Amit annyira szeretnél, de tanév közben nincs rá idő, azt most végre megteheted. Találhatsz alkalmas időt arra, hogy szüleiddel hosszasan együtt légy, velük gondjaidról, örömeidről elbeszélj, egyszóval, hogy a velük való sokszor csak felületes kapcsolatot végre igazi családiásra változtasd.

De ez még nem minden. Lehetőség lesz arra is, hogy Istennel való barátságodat is szorosabbra fűzd. A természet csodáiban lenyűgözve ismerheted fel keze munkáját. Szüleiddel közösen imádkozhatsz hozzá. Mivel nem kell majd állandóan rohannod, a reggeli és esti csendben nyugodtan és őszintén elbeszélgethetsz vele...

S nem is kell tovább sorolnom, mert már ez is elég bizonyíték arra, hogy a vakáció nem lehet holt idő számodra, hanem valójában a nagy lehetőségek ideje.

Ezért azt kívánom neked, hogy ismerd fel és használd ki a szünidő adta lehetőségeket.

Jó pihenést, kellemes nyaralást!

János atya

FIATALOKNAK

Az évközi 19. vasárnap evangéliumában Szent Lukács az éberségre, az állandó készenlétre hívja fel figyelmünket. „Csípőtök legyen felővezve, kezetekben pedig égő gyertya legyen...” (Lk 12, 32–38)

A dán filozófus, Sören Kirkegaard jegyzi fel a következő (bizonyára kitálat) történetet: A vándorcirkusz egy kis faluba érkezik. A falu lakói örömlnek a változatosságnak, rácsodálkoznak a hatalmas sátorra, az állatok seregére — de különösen tetszik nekik a bohóc szereplése, nyaktörő mutatványával, hangos vicceivel. Az előadás vége felé valami szokatlan dolog történik. A bohóc újra bejön az arénába, félbeszakítja a műsort és hangosan, kétségbeesetten ki-

abál a nézők felé: Ég a falu! Gyorsan, már minden lángokban áll!

De senki sem veszi őt komolyan, azt hiszik, ez is egy a sok vicce közül... s jól megtapsolják. Nekik ő a bohóc, a tréfacsináló, semmi más. Az ő dolga az, hogy szórakoztassa az embereket. Komolyat, fontosat ő nem mondhat. S a történet vége: mire az emberek ráébrednek a valóságra — már késő — a faluból nem marad más csak por és hamu.

Kedves fiatalok!

Nevetünk a falu lakóinak hitetlenségén? Lehet, de gondoljuk meg: ez a bohóc, akit nézői „beskatulyáznak”, lehetne bárki közülünk. Egy ember, akit valamilyen szerepre szánunk. Ő csak ezt tudhatja, csinálhatja. Mert hányszor mondjuk: „Oh, igen ismerem őt!” vagy: „Jellemző, tőle mást nem is vártam!”

S mire mi is ráébredünk a valóságra, talán már késő, oda a megértés, a tolerancia, a barátság.

Talán fordítva is megtörténik: minket néznek „csak bohócnak”, akit senki sem vesz komolyan, aki csak mondja a magáét, mert ez a dolga, mestersége, hivatása...

„Éberség”, felővezett csípő, kézben lámpás még a kései órában is — üzeni az evangélium. S ha figyelünk, valami döbbenetes dolgot tapasztalunk: ezt az üzenetet valaki olyan mondja, akit kortársai szintén „beskatulyáztak” — Jézus Krisztus.

Tolakodónak, kellemetlennek tartották egész életében és megbotránkozva kérdezték: „Honnét vette ezt? Hol tett szert erre a bölcsességre? ... Nem az ács ez, Mária fia?” (V.ö. Mk 6,3–4)

S mire felismerték szavainak sorsdöntő komolyságát, nagyon sokak számára már késő volt, nagyon késő...

Pál atya

Meglepő leletre bukkantak Vácott. A felsővárosi plébániatemplom alatt nemrégiben felfedezett kriptában a 18. századból épségben megmaradt 152 koporsó került elő. A feltárások néprajzkutató vezetője szerint a koporsóban fekvő halottak természetes módon mumifikálódtak.

Olvassuk együtt a katekizmust!

Ausztriából keresett fel levelével egyik olvasónk: „Lenne szíves egyszerűen magyarázni meg, mi a lényege és megfogható tanítása a következő fogalmaknak: megigazulás, kegyelem, érdem és keresztény szentség?”

Először is meg kell dicséernünk figyelmes olvasónkat, aki megjegyzi: „ugyan már írt a keresztény szentségről, júniusban pedig a bűnről, amivel mintegy kezet adott a keresztény életnek, de engem a dolgok összefüggése is érdekelné.”

Nézzük meg először, hol szerepel a kért fejezet? A Katekizmus harmadik részében található: *Élet Krisztusban és Élet a Lélekben*, azaz az ember hivatása: elfogadni Isten üdvözítő tervét, keresztény hivatásunkat és ezt felelősségteljesen megélni. Egyházas kifejezéssel: *erkölcsös életet élni a világban*. Ezért beszél itt a katekizmus a szabadságról és a felelősségről, a jó és rossz cselekedetekről, az erényről és a bűnről. Majd az emberi közösségről, a társadalomról... Közvetlen ezután szól a keresztény hivatás mibenlétéről, a keresztény ember önazonosságáról, arról, ami kifejezetten kereszténnyé tesz. Ez a mi témánk.

A *keresztény ember identitása* annak megértéséből és hittel való elfogadásából adódik, hogy Isten Krisztus igazságából (megigazulás), kegyelmével isteni életben részesít, hogy így neki tetszően élhessünk, érdemeket szerezhessünk és a keresztény szentséget magunkévá tehesük. Így lehessünk valóban fiává annak, aki felkelti Napját jókra és rosszakra egyaránt. Ezért idéztük Jézus szavait, hogy felszólítását se tartsuk idegennek: „Ti olyan tökéletesek legyetek, mint a ti Mennyei Atyátok tökéletes!” Ha inét közelítjük meg a keresztény hivatást, akkor világos lesz annak újdonsága ma is, és minden ember életében. Itt egyetlen életről van szó; éspedig Krisztusban és a Szentlélekben. Ezt a magasrétos hivatást, mint mindent lehet ócsárolni, nevetségessé tenni, de nem annak aki tudja mit jelent.

Vegyük csak sorra a fejezetben szereplő címeteket. *A megigazulás jelentése*. Isten tesz bennünket igazzá megbocsájtva bűneinket. Ez a keresztesség által történik meg az emberrel. Az újszülött csecsemőt az eredeti bűntől tisztítja meg, — és mint szőlővessző a szőlőtőhöz —, úgy tartozik a megkeresztelt Krisztushoz. A Szentlélek Isten életében részesít bennünket.

Fontos, hogy a kegyelemről is itt beszéljünk, ti. *a kegyelem ingyenes ajándék*, amely a keresztességben új életet ajándékozik és Isten gyermekeivé tesz bennünket. Ez a másik élet természetfölötti hivatásunkat jelenti. Tehát az *ember hivatása kettős*, természetes, amit mint édesanya, mérnök, stb... betölt és mindenkinél közös az örök életre szóló elhivatottság, ami nem zárja ki, nem zavarja, éppen ellenkezőleg gazdagítja az előbbi és teljessé teszi. Itt is felvetődik a kérdés, vajon „a keresztény postás miben különbözik a nemkereszténytől?” Látszólag semmiben, de már tettei belső értéke miatt is mérhetetlenül sokban, ha mindkét hivatását egy Lélekben és Krisztusban teljesíti. A szomorúakkal szomorodik és örül az örvendezőkkel egy-egy jó szó által és lélekkel figyel és imádkozik. Ez az ember még ha nem is tudatosítja, mégis magát Krisztust mondja ki a Szentlélekben.

Igen kegyes szövegnek tűnik, amíg valaki saját magán meg nem tapasztalja. Ahogyan engedi a Lelket saját magán keresztül működni, maga lepődik meg, mit is mond: életet hordoz a szavával

és lélekkel végzi a legegyszerűbb és jelentéktelen feladatát is. Megtapasztalja a katekizmus tanítását, amely életté lett benne. „Az embernek keresztény élete során *Isten előtt szerzett érdeme Isten szabad döntéséből fakad*, miszerint kegyelmének művében az embert választja társául. Isten atyai döntésének hatása az első, az ember szabad akarata pedig a második tényező ebben az együttműködésben, úgyhogy a jócselekedeteit Krisztusban hajtja végre a Szentlélek figyelemzettségével és segítségével”.

Ez az érdem! Itt a földön az Úr társa vagyunk a világ üdvözítésében, az örök életben pedig jó cselekedeteinket örök ajándékkal, saját magával ajándékozza meg. „Isten lesz minden mindenben”. Az élet egyáltalán nem ilyen és a keresztények sem, — mondják sokan. Látszatra igaz lehet ez, de a szíveket csak Isten ismeri. Aki őszintén szereti a Mennyei Atyát, az Országához tartozik, akkor is, ha nincs megkeresztelve és látszólag nem a keresztény elvek szerint él. Mert az a megkeresztelt postás, aki nemcsak a leveleket, hanem az emberek gondját is a szívében viseli és egyvelük: „nincs messze az Isten Országától”.

Mindeki a szentségre hivatott és „aki hisz üdvözül”, — olvassuk az Evangéliumban. „Vigyázzunk, hogy jól fusunk”, — szól hozzánk is Szent Pál apostol figyelmeztetése — „nehogy későn érjünk!”, Azzal, hogy megkeresztelt bennünket, kereszténynek vlljuk magunkat, még nem teljesítettük hivatásunkat. Valóítsuk is meg! „Aki mondogatja nekem Uram, Uram” — mondja Jézus — „és nem teljesíti Atyám akaratát, az nem jut be a mennyek országába”. Éppen ezért szenved erőszakot ez az Ország. Magunkon, saját elképzeléseinken, a látható világ csalásain túl kell néznünk.

Ezt a kincset, mint egyetlen és igaz értéket kell keresnünk. Szüntelen kell kérnünk Istentől a megigazulás kegyelmi ajándékát, ami Isten szeretetének legnagyobb műve: Jézus Krisztusban nyilvánul meg és a Szentlélek adománya. Szent Pál szavai ismét az élet hétköznapi realitásához vezetnek el bennünket: „Ahogy tagjaitokat a tisztátalanság és gonoszság szolgálatában a bűnre adtatok, adjátok most tagjaitokat az igazság szolgálatára az életszentségért!”

Fölmelegszik a szívünk az Úr közelében tanításában részesülve, így maga a nyári szabadság arra is alkalom, hogy elmélyítsük életünk értelmét, nyugodtan gondolkozzunk el azon, ami egyedül szükséges és arra tegyük a hangsúlyt.

Jó pihenést és sok örömet a Szentlélekben!

dr. Szabó József (Offenburg)

MERRE SZÁLL ?

*Madár zeng s villan az égen
fut árnya sötéten a réten
fent tűzben két lila szárny ég
lent hamuszürke az árnyék*

*Röghöz tapad életem — ő jaj
szállni be bús örök óhaj
örök de örökre hiába
embernek földön fut a lába*

*Valahol fent két lila szárny ég
rohanok mord és hideg árnyék
boiladozom magam összebevez
messzire messzire — messze*

*Ó merre száll az a langy dal
az a fényes mennyei angyal?
kinek lila szárnya ragyog
kinek én csak az árnya vagyok.*

Dsida Jenő (1907–1938)

* „Évreux és Parténia között”.

** Gailllot (Szerk.)

Tíz csodálatos nap Szentföldön

A MÜNCHENI MAGYAROK ZARÁNDOKLATA

Müncheni Magyar Katolikus Misszió fennállásának 50. évfordulóját megünneplendő, 44-en kegyelmekben gazdag 10 napos zarándok-körúton vettünk részt. A látóvalok mellett három papunk lelki gazdagodásunkat is szolgálta. *Cserháti atya* körültekintő szervezőmunkája, *Ipoly Ottó* atya szaktudása, szentírásmagyarázata, *Fehér István* atya riportersége, mind-mind hozzájárult ahhoz, hogy mindannyiunknak életre szó-

kön szólott hozzánk, ha nem is mindig tökéletes kiejtéssel...

Öt éjszakát töltöttünk a názáreti St. Gabriel Hotelban, amelynek ragyogó tisztaságát és ízletes konyháját, a hegytetőről nyíló pompás kilátását és főleg madárfüttyös csöndjét leginkább Jeruzsálemben, szállásunkon értékeltük. Mindjárt első éjjel 3 óra körül a muzszin baritonja ébresztett: *Allah akbar!* A földről az ég felé ágaskodó imádsá-

MAGYAROK NAGYASSZONYA ÁRPÁDHÁZI SZENTEKSEL
Jeruzsálemben a Dormitio = Elszenderülés Bazilika magyar kápolnájának mozaikja.

ló élményt jelentsen ez az együtt töltött tíz gyönyörű nap. Május 5-én, pénteken délben indultunk Münchenből ELAL-géppel, és 14-én, vasárnap délelőtt érkezünk vissza.

Elindulásunk izgalmi után, Tel Aviv repülőtérén friss szélben hajlázó pálmák köszöntöttek bennünket, majd a légkondicionált tiszta buszban megismerkedtünk Rami-val, idegenvezetőnkkel. 50 körüli, vállig érő hajú szikár férfi, állandóan napszemüveget és farmert viselt. Ajándék volt, hogy anyanyelvü-

got — hajlázó énekeszót nagyteljesítményű elektromos erősítők szórták az alattunk elterülő, mesésen kivilágított városra.

Megpróbálom csoportosítani magamban a rengeteg élményt: mi fogott meg a tömörkedő látóvalból?

Elsőként a *Nyolc-Boldogság-hegység* a szentmise, a *Genezáreti tó* szelid szépsége, és *Kapernaumban* a Péter házának romjai fölül oszlopokra épített kápolna képe ragyog fel emlékeimben. Milyen közel volt Péter hajléka az öreg, tágas zsinagógához! És ma szépen ápolt par-

kon át juthatunk el oda! Ott fedeztem föl a bokrok, a fák gyökereit tápláló öntözőcsövecskéket, amelyek át- meg át- szövik Izrael termékeny tét földjét. Ott kúsznak a datolya pálmák árnyékában, dinnyeföldek síkságain és a szőlőligetek, narancsültetvények, gránátalmák, sőt még a búzabúzáik sorai között is...

Keskeny, köves szerpentin vezet a bokrokkal, erdővel borított *Tábor-hegyére*. Ide nem mehet busszal a turista. A helybeli arab falu megszerezte az idegenforgalom lebonyolításának monopóliumát. Arab sofőrünk sűrű allelujázások közepette, veszélyes, keskeny hajtűkanyarokon száguldott velünk a színváltás helyére. Heten ültünk a nagy autóban, és mindannyian felindítottuk magunkban a tökéletes bánatot... De a hegyen fölséges nyugalom fogadott. Egy szabadtéri oltár köré a sziklára és a dús fűbe telepedtünk le. Szikrázó, forró nap-sütésben olvastuk el az evangéliumból az ismert, itt a hegyen *először* életre-kelt jelenetet, amikor Jézus isteni fényében mutatta meg magát a három kiválasztott tanítványának... És íme, ott láttuk a három sátozt kőbe álmódva a gyönyörű templom tornyain! Szívvel-lellettel felemelő közös imádságunk biztosan elhatolt a megdicsőült Krisztushoz!

— Másik „hegyi” élményünkhöz drótkötélpályán juttotunk el. *Massada* sziklaerődítménye Heródes király idején épült. A rómaiaknak ellenálló hős zsidók kitaartása, mindenre elszántága egy-egy pillanatra Zrínyi Miklós és Dobó István szellemét idézte föl bennem. A vörösesbarna, forróra hevült sziklák közül megrendült lélekkel tekintettünk le a rómaiak „rámpájára” (sziklához épített feljáró), amelyen át a római katonák csak elfoglalták a szikla-erődöt, de nem győzték le a védőket, a biztos fogság elől öngyilkosságba menekülő zsidó zelotákat (Kr. u. 73). Ezen a hegyen a szentmisénket magyar hazánkért, az ország és népe fölemelkedéséért ajánlottuk fel. A himnusz után éppen elkezdtük a héber „*Hevenu Shalom alechem*” kezdetű éneket, amikor egy kiránduló zsidó iskoláscsoport közelített felénk. A lesült bőrű gyerekek ragyogó barna szemükkel, kedves közvetlenséggel rögtön velünk együtt harsogták ezt a közismert, békét életető kis dalt...

Názáret városa most, két elröppent hét távolságából is elevenen hat a szívünkben. Emlegetjük gyakran: nem csoda, hogy Jézus is félt „fölmenni” Jeruzsálemben... Galilea biztonság volt, védettség, bő legelő, kertek, tágasság. Mária szerény hajléka, az *Angyali Üdvözlés temploma* volt a színhelye közös istentiszteletünknek, ahol kézenfogva mondtuk az Úr imádságát. Mária kútja hús vizével leöblítettük kezünkörül és egyben lelkünkörül is a szennyet.

És milyen *Jeruzsálem*, Dávid városa, a világ közepe?

Buszban ülve, vagy a zsidó negyedben sétálva a városkép elragadó. Am piszkos kis hotelszobánkban, a füstszínnű, festékfoltos ablakból kitekintve a zajos, szemetes utcára (négy napos ünnepet ült az arab világ) már sokkal kevésbé az. A „*Via Dolorosa*” a bazárosok és zsebtolvajok arcátlan maffiája veszi gyűrűjébe a gyanútlan turistát, röpké másodpercek alatt megszabadítva minden pénztől. Szemtelen erőszakosságuk elői jóformán csak a templomok hűvös mélyén lélegezhet fel az ember.

Az *Elszenderülés (Dormitio) Bazilika* tágas templomában magyar oldalkápolnát fedeztünk fel, Árpádházi szentjeink mozaikjával. A kőlapokból kirakott keresztoltozatos *Utolsó Vacsora*

Zarándoklat Santiago de Compostellába és Fatimába

A Stuttgarter Magyar Katolikus Misszió szervezésében *Horváth János* fő-tisztelendő vezetésével, valamint *dr. Tempfli Imre* és *Bagossi István* lelkészek részvételével, egy 48 személyből álló csoport indult zarándokútra ez év áprilisában.

A frankfurti repülőtéren szentmisével kezdődött vállalkozásunk. Első jelentős állomásunk *Santiago de Compostella* volt. A híres zarándokhelyen Szent Jakab Apostol templomában spanyol és magyar nyelvű istentiszteleten vettünk részt. Spanyolországból Portugáliába busszal folytattuk utunkat. *Portóban* városnézésben és borkóstolásban volt részünk. *Coimbrán* és *Tamaron* keresztül érkezünk *Fatimába*. A jelenések színhelyén a sok nyelvű zarándokok együtt imádkozták a rózsafüzért, mindenki a saját nyelvén, majd résztvettünk a körmeneten. Fatimai tartózkodásunk második napját magyar szentmisével kezdtük, azután a kegyhely történetét ismertette velünk *Kondor Lajos* atya, aki hosszú évek óta e helyen teljesít szolgálatot. Imádkozva jártuk végig a magyar adományokból épült Kálváriát. A Szent István kápolnában lelkes énekeszóval köszöntöttük a számunkra ismerős magyar szentek képeit. *Aljustrelben* a látók gyerekek szülőházát is megnéztük. *Alcobako*, *Nazare*, *Lisszabon* voltak további állomásaink. Lisszabonban Szent Antal szülőháza fölé épült gyönyörű barokk templomban imádkoztunk, megcsodáltuk a várost és a kikötőt. Egy tipikus portugál ének- és táncbemutatóban volt részünk a *Fadoban* tett esti látogatásunkkor.

Serencés hazaérkezésünk után néhány héttel hálaadó szentmisén vettünk részt. Kávét és süteményt mellett néztük egymás fényképeit, beszélgettünk élményeinkről.

Boronás Barna (Stuttgart)

A FATIMAI KÁLVARIA
MAGYAR ZARÁNDOKOKKAL

termében elénekeltük az *Üdvözlés* Oltárszentség-et. Nagy kegyelem volt, hogy itt lehettünk.

Utolsó szentmisénket a ferencesek kezében lévő *Szent Sír bazilikában* tartottuk. Megköszöntük Istennek, hogy a Szent Föld vendégei lehettünk.

Rogge-Solti Katalin

Mennyire vagyunk vallásosak mi magyarok?

Statisztikákat és felméréseket készítenek az utóbbi időkben arról, hogy Magyarországon milyen vallásosak az emberek? Íme néhány adat!

Az anyaországban a legmagasabb a magukat vallástalannak tartó polgárok aránya: 39%. Ugyanez Erdélyben: 17, a Vajdaságban és a Kárpátalján 13, a szlovákiai magyarság körében 30%.

A felmérések arra is mutatnak, hogy a vallásosság a kisebbségi helyzetben felértékelődik. Az identitás megőrzésében fontos szerepet játszik a vallásos meggyőződés. A vajdasági magyarok hitélete igen magas, a nyomasztó magyarellenes szerb sovimizmus hatása az, hogy a magyar kisebbség vallásos élete intenzívebbé vált.

Azt is vizsgálták, hogy a szóróanyagban élők vallásossága milyen színvonalú? Azt állapították meg, hogy általában hatékonyabb, mint a tömbben élőké!

Mennyire bizakodóak a magyar nemzetet alkotó magyarjaink? A jövőt (mégint csak) az anyaországbeliek látják a legborúsabban. Ugyanakkor a minden pillanatban menekülésre kész vajdaságiak bizakodóbb tenüenciái mutatnak az anyaországiakkal szemben.

S mi a helyzet a bécsi magyar kisebbség ilyen irányú magatartásában?

Nagyon nehéz erre válaszolni felmérések hiányában. Mivel az itteni magyarok csoport-érdekkörük, így a fent említett érdekkörök itt is megtalálhatók (Erdély, Vajdaság, Felvidék, Kárpátal-

ja) és így egy esetleges felmérés esetén kapnánk-e reális százalékokat? A felületes szemlélődés azt mutatja, hogy nagyon elszomorító adatot (százalékokat) kellene közzélni.

*

SZEKTÁS PROBLÉMÁK A CSALÁDBAN

Családapa panasza: 25 éves lányom „ingadozik” két vallás között. Elmegy ugyan a katolikus templomba, de másik „gyülekezetet” szintén látogat. Miben látom az „ingadozás” alapját? A vallási ismeretek alapfokú hiányában. Az iskolai hitoktatás nem kielégítő voltában. Továbbá a családi vagy egyházközségi oktatás sem elegendő mélységű. Aki nem tanulta meg rendszeren a „kiskatekizmust”, annak nincs meg az a „csontváza”, amelyre a vallási ismeretek fontos részei rá kerülhetnek. Gondot jelent az is, hogy ma a társadalom nem kötelez vallási gyakorlatokra.

Találkozunk szektákkal, amelyeknek tagjai házról-házra járva híveket toboroznak. A hagyományos egyházak (főleg a katolikusok) oly magabiztosan cselekszenek, mintha minden rendben lenne a vallásoktatás terén. A versengés csak a mi (családanyák-családapák) fantáziájára, bizarr ötleteinkre volna? Ebben kéne-e a hitoktatásból, papjainkól nagyobb segítséget.

Hegyi György (bécsi Értesítő)

Ismeretlen teltesek kirabolták a budatényi Szent Mihály kápolnát és az oltáregyüttes valamennyi műemléktárgyát elvitték. Az okozott kár mintegy hatmillió forint.

KÖNYVESPOLC

VÉRTANÚINK – HITVALLÓINK

Ezen a címen jelent meg egy izlées kiállítású 24 oldalas füzet, azzal a céllal, hogy a magyar boldoggá-, illetve szentté-avatások híreiről, menetéről folyamatosan tájékoztasson. Mint olvasóink előtt ismertek, magyar részről elsősorban „a szegények orvosa”, Bathány-Strattmann László-, és a női becsület védelmében életét áldozó báró Apor Vilmos győri püspök boldoggáavatási pere már régebben folyik. Közben a névsor is bővült: így a titokban felszentelt és a román kommuniszták börtönében meghalt Bogdánffy Szilárd-, a Róma iránti hűségéért ugyancsak román börtönben vérelvel fizetett Scheffler János szatmári megyéspüspök-, a legendákkal övezett székely főpásztor, a gyulafehérvári székesegyház kriptájában nyugvó Márton Áron-, valamint a Máriacellből hazatért s most az ősi esztergomi érseki székhely bazilikájának kriptájában végső nyughelyet kapott Mindszenty hercegprímás boldoggáavatási pere is előtérbe került. Ez utóbbi négy Isten szolgálója perének az Egyházi Törvénykönyv előírásainak megfelelően kinevezett posztulátora P. Szőke János SDB, aki egyúttal a Mindszenty Alapítvány kiadásában megjelenő Híradó felelős szerkesztője is. „Életem legnagyobb és legszebb feladatának tekintem ezt a megbízást — írja beköszönőjében Szőke János — és ezáltal is megköszönöm az illetékes egyházmegyék főpásztorainak bizalmát. Köszönet jár a Don Bosco által alapított Szalézi Rend magyar rendtartományának is, hogy erre a munkára engedélyt adott. Ezért adtam fel negyvenhat éven át tartó külföldi egyházi tevékenységemet és visszatértem Magyarországra... Idehaza szentéletű vértanú- és hitvalló püspökeink mérföldkőnél értékesebb nagyságát segítik fölmutatni egyházam és nemzetem javára”.

— síjő —

Az évente négyszer megjelenő kiadványt az érdeklődők díjtalanul kapják. De szívesen vesznek önkéntes adományokat, ezeket a Mindszenty Alapítvány céljaira fordítják. A „Vértanúink — hitvallóink” híradó címe: Felső Svábhelyi u. 12. H-1125 Budapest. Telefon-fax 0036-1-201 0979.

*

ÚJ ÁLDÁS

Aki II. János Pál pápa látogatása idején Magyarországon járt, annak bizonyára kezébe került az ÁLDÁS. Nem a pápai áldás, hanem az a naponta megjelenő színes lap, amely a pápalátogatás eseményeiről tájékoztat, közzéve a Szentatya beszédeinek szövegét, fontos személyek megnyilatkozásait, beszámolva a látogatás visszhangjáról. A lap minden számát szétkapkodták, akkora volt a sikere.

Ez a siker indította a lap szerkesztőségét, hogy valamilyen formában folytassa az akkori kezdeményezést. Arról természetesen nem lehetett szó, hogy az „Új Ember” és a „Keresztény Élet” mellé egy harmadik katolikus sajtótermék lásson napvilágot. Olyasmint kellett létrehozni, ami eddig nem volt, de hiányzott. Így támadt az ötlet, hogy valamennyi keresztény egyház támogatásával, a keresztény egység szolgálatában álló ökumenikus lap jöjjön létre. Hogy ez a mai Magyarországon sikerülhetett, azt bizonyítja, a keresztény egyházak fontosnak tartják, hogy a keresztény egység gondolatát a széles tömegeket is elérje és elősegítse egymás megismerését.

Kezembem tartom az ÚJ ÁLDÁS május 18-i számát. A kéthetenként megjelenő újság tetszetős kiállítású, színes nyomású, számos fényképpel illusztrált, egy kicsit bulvár-lapra emlékeztet. A cikkek vegyesen szólnak a különféle egyházak életéről, rövidebb-hosszabb cikkek ismertetik a kö-

zelmúlt eseményeit, fontos személyiségek megnyilatkozásait bel- és külföldről egyaránt. Nincs benne hitvita, hanem információ, és a közös keresztény örökség és lelkeség keresése. „Hit és közélet” — áll alcímként a lap első oldalán. A szerkesztők nem térnek ki azok elől a témák elől sem, amelyek az olvasót a közélet terén érdekelhetik.

A nyugati keresztény sajtó ismeretében meg kell vallani, ilyen lap még másutt nem létesült. Hogy a magyar egyházaknak sikerült egy ilyen kezdeményezés, azért hálásak lehetünk. És egy kicsit büszkések is. Impresszum: „Áldás”. Kiadó: Procul Kft. (H-1399 Budapest 62, Pf. 74. ☎ 176 4847.)

F. M.

MEGJELENT A SZENTEK LEXIKONA

Budapesten, a szép albumok és enciklopédiák közreadóját, a Dunakönyvet látta vendégül április 20-án a Litea Könyvszalon, Szentek lexikona című kiadványuk bemutatására. T ö r ö k J ó z s e f teológus professzor, az eredeti német kötet gondozója, olvasmányossá tevője és a magyar szentek történeteinek kibővítője elmondta, hogy a kötet nem egyszerűen teológiatörténeti munka, ha figyelembe vesszük a harcos magyar szenteket, például az Árpád-háziakat, akik egyben történelmi személyiségek is voltak, vagy olyan, e századi mártírokat, mint Apor Vilmos és Márton Áron püspök, vagy Mindszenty József, illetve az erkölcs olyan nemeseit, mint Bathány-Strattmann László.

EGYHÁZELLENESEN TENDENCIÁK FRANCIAORSZÁGBAN

Joseph Duval érsek, a Francia Püspöki Konferencia elnöke a közelmúltban levelet intézett püspöktestvéreihez. Ebben aggodalmát fejezi ki, hogy idén a francia tömegtájékoztató eszközök több alkalommal is — figyelmen kívül hagyva a vallásos ünnepeket — a keresztények hitét sértő műsorokat sugároztak. Többek között nagyhét közepén mutatták be „A pap” című angol filmet, amely megkérdőjelezi a cölibátus létjogosultságát. Duval rámutatott: Franciaországban több mint 30 ezer pap tanúskodik életével a papi nőtlenségről, mint a szeretet. A mások iránti teljes odaadás formájáról. Ehhez hozzáfűzi: „Mi akkor is tiszteletben tartjuk a vallásszabadságot, ha az sért minket. De azt elvárjuk, hogy bizonyos műsorokat ne a keresztény hitélet különösen is fontos időszakában mutassanak be”.

Levelében a főpásztor felemeli szavát a pápa közelmúltban megjelent Evangelium vitae enciklikája franciaországi kalózkodása ellen, amely súlyosan megsérti a Szentatya személyét. Az egyház szóvá szabadsága forog kockán — hangsúlyozza Duval, furcsának tartva, hogy senki sem tiltakozott hivatalosan Franciaországban a pápát ért sértés ellen, holott a Szentatya egyben államfő is. Írásából gúnyt üzni, merénylet az egyház szabadsága ellen. Ha a francia államfőt sértik meg, minden bizonnyal hivatalos tiltakozást váltott volna ki.

Az érsek végül arra szólítja fel a keresztényeket, hogy agresszív megnyilvánulásukra semmi áron ne válaszoljanak agresszivitással. Ne csüggedjenek el a provokációk nyomán, hanem éppen ellenkezőleg, egyre inkább mélyítsék el az Evangelium üzenetét. MK

ÉLÉNK VISSZHANGJA VAN AZ ÚJ PÁPAI ENCIKLIKÁNAK

A március 30-án közzétett új pápai enciklika, az Evangelium Vitae, nagy visszhangot váltott ki a nemzetközi közvéleményben. A világi sajtó egy része számos kritikával illetve a dokumentumot, pesszimizmussal, integralizmussal vádolva a Szentatyát. A média szerint az apokaliptikus hangvételű enciklika szerzője olyan pápa, aki szándékunkat kizárólag olyan pápa, aki századunkat kizárólag párbeszédet folytasson korunk világával.

Ezekre a bírálatokra válaszulva Joseph Ratzinger bíboros, a Hittani Kongregáció prefektusa kifejtette: aki olvasta az Élet Evangeliuma kezdetű enciklikát, az meggyőződhetett arról, hogy szövege rendkívül mély és pozitív, amely elismeri korunk nagy örökségeit, ugyanakkor kiegyensúlyozott elemzést nyújt a modern fejlődésről. Rávilágít mai helyzetünk dialektikájára, vagyis egyrészt azokra a pozitív tényezőkre, amelyek a felvilágosodás nyomán vállak az emberiség örökségévé, mint az emberi jogok értelmezése, minden ember szabadságának, az emberi élet sérthetlenségének hirdetése, másrészt pedig felhívja a figyelmet a helytelen individualizmusra, amely a modern kornak ezeket a nagy vívmányait pusztán az egyénre korlátozza, elhanyagolva a másikat, a többiek jogait. A Szentatya hangoztatja az értelem nagyságát is, kiemelve: a Kinyilatkoztatásban kapott isteni parancsolatok a humanista örökség részét is képezik, tehát az emberi értelem ebben az esetben megegyezik a Kinyilatkoztatás szavával.

Ratzinger bíboros arról is szólt: a pápa elsődleges szándéka nem az volt, hogy új dolgokat mondjon, hanem, hogy igaz és alapvető tényeket szögezzen le. A Szentatya igent mond az emberi életre minden körülmény között, és kijelenti, hogy az Isten hasonmására teremtett embert minden esetben óvja, védelmezi az isteni szeretet, nem lehet tehát saját döntéseinknek kiszolgáltatni. VR

*

AZ EGYHÁZNAK VÁLLALNIA KELL A KORSZERŰTLENSÉG VÁDJÁT

A német püspöki kar elnöke, Karl Lehmann egy interjúban arról beszélt, hogy az egyháznak sok esetben vállalnia kell a korszerűtlenséget. Ha tökéletesen alkalmazkodni kívánna az aktuális helyzethez, akkor kiüresedne. Természetesen figyelnie kell az ember mindenkori helyzetére és szükségleteire, de fő feladata, hogy hűen hirdesse az evangéliumot. Lehmann utalt annak a körkörösnek az eredményére, mely szerint a német katolikusok 70 %-a nem tartja tekintélynek a pápát, és 58 % szerint a katolikus egyház korszerűtlen. A püspök szerint a német katolikusok gyakran elfeledkeznek arról, hogy a katolikus egyház világegyház, s a katolikusok kétharmada a harmadik világban él, ahol az embereknek egészen más problémáik vannak, mint a nyugatiaknak. A püspök hangsúlyozta, hogy Nyugat-Európa nem áll a Vatikán érdeklődésének középpontjában. Ez sok hívőnek és teológusnak rosszul esik. Ugyanakkor a nyugati médiák nagyon szelektíven közlik a pápa nyilatkozatait. Túlzottan középpontba állítanak bizonyos kérdéseket, így az abortuszt és a születésszabályozást, nem figyelnek a pápa más irányú megnyilvánulásaira, pedig a pápa szándékai és tanítása csak ezek együtteséből érthető meg — hangsúlyozta Karl Lehmann. KAP

ÚJRA LÁTHATÓ AZ UTOLSÓ VACSORA

Hét hónapos kényszerűsünet után ismét látható a milánói Maria delle Grazie templom refektóriumában Leonardo da Vinci remekműve, az Utolsó vacsora. Az eredetileg tervezett öt hónap helyett több mint 210 napra volt szükség ahhoz, hogy 2 milliárd-négyszázmillió líra költségért átépítsék a freskónak helyet adó termet. A kép restaurálása azonban még nem ért véget. Mindenekelőtt olyan szellőztető-berendezést állítottak üzembe, mely állandó hőfokot és páratartalmat biztosít a refektóriumban. A látogatók ezentúl csak hűsítő csoportokban, egy olyan zsílipen keresztül léphetnek be, amely eltávolítja ruházatukról és cipőjükről a szennyeződéseket. Az építők hő- és fényvédő üvegekkel cserélték ki a korábbi ablakokat. Leonardo XV. század végén született alkotásának állapota az elmúlt évszázadokban fokozatosan romlott. A festő ugyanis annak idején eltért a freskófestészet hagyományos, nedves technikájától, s a száraz falra vitte fel az olajfestéket. Döntése a kép szempontjából végzetesnek bizonyult. Húsz évvel az alkotás megszületése után már jelentkeztek az első problémák. A freskó legutóbbi, jelenleg is tartó restaurálása tizenhét évvel ezelőtt kezdődött, s várhatóan még legalább két évig tart majd. VR

*

Szentszéki kezdeményezésre elkezdődtek egy cigány mártír boldoggáavatásának előkészületei. A jelölt Ceferino Jimenez Malla spanyol cigány, akit az 1936-os polgárháborúban a köztársasági katolikus hite miatt kivégeztek.

JALTA ELŐTT A CSERKÉSZET?

Szikrázó lelkesedésük, csodálatos eredményeik ellenére a „határon túl” élő területek magyar cserkészete új Jalta előtt áll. A World Organisation of Scouts Movement (Cserkész Világszervezet), amely öt évvel ezelőtt újra felvette tagjai közé a vasfüggöny fojtogatásából kiszabadult nemzetek cserkészeteit, úgy tűnik, irányváltotatásra készül. Az egyébként különműködő fiú- illetve lánycserkész világszervezetek közös európai irodát létesítettek Brüsszelben. A csúciszerv hangadó irányítója egy francia cserkészvezető. A hét évtized előtti párizsi békék kisebbségellenes magatartása kezd érvényesülni!

Eddig reménykedve néztük a határon túli magyar cserkészlet újjáalakulását. A kezdeti bizakodást sajnos mind erősebb aggodás követi. Románia, Szlovákia, Szerbia cserkészete nemcsak a közös útkeresésről nem hajlandó tárgyalni, de magát a magyar nemzetiségi cserkészlet létjogosultságát is elutasítja. Ezt a tisztességtelen és a ma már tarthatatlan álláspontot sajnos a világcserkészlet hivatalosai — úgy tűnik — hallgatólagon támogatják.

Jellemző példa: Budapesten már két évvel ezelőtt felmerült egy nemzetek közötti és a brüsszeli központ által rendezendő „szuper” cserkésztsztképzés terve. Nem lett belőle semmi. Az elmúlt ősszel azonban a Kárpát-medence cserkészszövetségei számára Budapesten a WOSM úgy hirdette meg a régen esedékes találkozást, hogy arról a magyarok csak későn, közvetlenül az események előtt értesültek. Genf és Brüsszel úgy vélik talán, hogy kényelmesebb a magyarokat kikerülve az elnyomókkal tárgyalni.

Kellemetlen hideg zuhanyként hatott a „tervezőkre”, hogy egy Szabadkára összehívott tanácskozáson, a szerb képviselők a Világszövetség küldötteit vörös csillagos cserkészjelvényekkel ékesítve fogadták.

Bodnár Gábor

A katolikus közoktatási intézmények növekedése 1989 — 1994

intézménytípus	1989	1990	1991	1992	1993	1994
óvoda	0	4	10	16	22	32
általános iskola	2	6	15	31	51	60
gimnázium	8	10	14	23	30	35
szakiskola	0	0	1	3	4	4
szakközépiskola	0	0	0	1	2	2
szakmunkásképző	1	1	2	4	4	4
kollégium	6	6	13	22	29	32
összesen	17	27	55	99	142	169

Forrás: Katolikus Iskolák Főhatósága közlése. UKI-Sajtótájékoztató(1995 ápr.)

Az élet könyvéből

FRANCIAORSZÁG

PHILIP MARCHANT (London) és IGÓ-KEMENES KATALIN (Prévessin-Moëns) június 10-én a Genf melletti francia község, Cessy plébániatemplomában házasságot kötött. Az esküvői szertartás a mintegy 250 meghívott jelenlétében, az ököméné jegyében, három nyelven: magyarul, franciául és angolul folyt. Különösen megható volt az egymás után három nyelven elhangzó Miatyánk és az egyetemes könyörgések sora. A fiatal házások az esküvőt követően visszarepültek Indiába. Március óta ugyanis egy, a Himalája tövében fekvő és kétezer menekült tibeti gyermeknek ott-hont adó SOS Faluban végeznek önkéntesen vállalt munkát.

Sok boldogságot, Istentől áldást kívánunk a fiatal párnak!

MSGR. DR. KERNY GÉZA A GYÉMÁNTMISÉS

AUSZTRIAI MAGYAR FŐLELKÉSZ

Budapesten született, 1912 szeptember 17-én. Édesapja rendőrtanácsos volt, 1918-ban meghalt. Édesanyja egyedül taníttatta fiát, aki az érettségi után a budapesti Pázmány Péter Tudomány Egyetemen végezte tanulmányait 1935-ben. Esztergomban szentelték pappá 1935 június 16-án, utána mint káplán szolgált Hédekváron és Nyergesújfalun. 1937-ben avatták teológiai doktornak. 1950-ig hittanár volt, hét évig a Patrona Hungariae Leánygimnáziumban. Mint-hogy 1950-től Magyarországon tilos volt a hitoktatás, a Budapest-Kőbányai Szent László plébánián lelkészi teendőket látott el.

1974 tavaszán Bécsbe utazott, majd onnan Rómába és Münchenbe. Alig egy hónap múlva, Mindszenty hercegprímás javaslatára dr. Adám György főlelkész Linzbe helyezte és az akkori megyéspüspök, dr. Franz Zauner kinevezte a magyar menekültek lelkipásztorának. Százakra tehető azok száma, akiknek sokszor a késő esti órákban is írta a kérvényeit a menedékgazdálkodás, a lakás, a családösszevonás ügyében és végezte a fordítási és tolmácsolási feladatokat is. Bad Kreuzentől Tallham-ig a légereken kívül, az egymástól távolos vendégfogadóknál elhelyezett menekülteket busszal, vonaton és gyalogosan látogatta, hátizsákkal a hátán cipelt magyar könyveket, újságokat, vitt a gyermekeknek gyümölcsöt, édességet, a szegényebb családokat saját fűtéséből segélyezte. Emellett hittant tanított, keresztelt, előkészítette az elsőáldozókat.

Tíz évi tevékenysége alapján 1984-ben dr. Irányi László, a nyugati magyarok akkori püspöke, az ausztriai magyarok főlelkészének javasolta. Az előterjesztést az Osztrák Püspöki Kar elfogadta és 1985-ben König bíboros ünnepélyesen átadta neki a kinevezést. 1991-ben a Szentszék pápai káplán, Monsignore kinevezésben részesítette.

Ezüstmisét 1960-ban titokban ünnepelte Máriaremetén; aranymisét a Linz-i magyaroknak tartott ünnepi szentmisén celebrálta 1985-ben. Gyémántmisét a napokban, június 25-én a Linz-i Jó Pásztor plébániatemplomban ünnepeltük, ahol 21 év óta minden vasárnap magyar szentmisét tart. 1926 óta cserkész, az 1933-as gödöllői világtalálkozón, mint cserkésztestet vett részt. 1974 óta a Linz-i Árpád Cserkészcsapat lelki vezetője, emellett a Felsőausztriai Magyarok Kultúregyesületének a jegyzője.

Nagy tudása alapján sok értékes, magas színvonalú irodalmi és történelmi előadást tartott, személyes jelenléte rangot ad még a szórákkozott összejöveteleknek is. Szívélyes, közvetlen, szerény

modorúval hívei körében megbírt, családias hangulatot tud teremteni.

Említésre méltó, hogy elvülhetetlen érdemeket szerzett többek közt a pápa ausztriai látogatása — valamint Mindszenty hercegprímás földi maradványainak esztergomi újratemetésekor kifejtett tevékenységével. Azt mindenki tudja, hogy az évenkénti Máriacelli magyar zarándoklatoknak ő a lelke. Apostoli munkáját 83. életévében is fiatalos lendülettel, áldásosan végzi. Nyugdíjazására még most sem gondol, sőt 21 év óta nyári szabadságát sem vette ki soha.

Aki Kerny atyát ismeri, el tudja képzelni, milyenek lehettek az Úr apostolai.

Simonffy Erika (Linz)

P. MAGYAR ARNOLD OFM ÉLETRAJZÁNAK ÉS MŰKÖDÉSÉNEK VÁZLATA

„... minthogy ez év július 14-én Isten kegyelmével gyémánt misémet ünnepelhetem, gondoltam, a lap olvasóit is bizonyára érdekelné egyik legrégebbi előfizetőjének élete és tevékenysége. E célból mellékelem életem vázlatos leírását.”
(Levél a szerkesztőhöz.)

Bakonyjácán született 1910 április 24-én földműves családban. Elemi iskoláját Pápakovácsin-, a reál-gimnázium 4 osztályát a pápai bencés gimnáziumban végezte. 1927-ben lépett a ferencrendbe és Búcsúszentlászlón volt novícius. Mint „klerikus studens” maturált az említett bencés-gimnáziumban és 1932 június 23-án tett ünnepélyes fogadalmat. 1934-ig Szombathelyen folytatott filozófiai és teológiai tanulmányokat, utána 1936-ig Siénában. Itt szentelték pappá 1935 július 14-én. Életének további állomásai: 1936 őszétől 1960 nyaráig (24 év!) bolíviai misszionárius: 1951-től 1956-ig a fővárosban, La Paz-ban, illetőleg a máriás búcsújáróhelyen, Copacabanán guardián; 1960-tól két évig Güssing (Németújvár), majd meghívásra Santiago de Chile 1964-ig; hazatérve 1967-ig Eisenstadt (Kismarton), végül 1967-től mindmáig Grác.

Páter Magyar egyformán beszéli a magyar, német, spanyol, olasz nyelvet, de érti a franciát is. Negyedszázadot élt misszióban, távol a hazától és a szűkséglet- és körülmények szerint változatos tevékenységet folytatott: volt hit-szónok, harmadrendi igazgató, nyomda-vezető, író, lapkiadó, a chiriguana indiánok között missziós pap. A Mária-tisztelet és rendje szolgálatában egyesületeket alapított (Fatimai keresztsek, Imádkozó magyarok); füzeteket, röpiratokat, spanyol nyelvű lapokat, rendi útmutatókat, illusztrált folyóiratot adott ki (Néhánynak magyar címe: Máriás Hírnök, Szeráfi Élet, A királyné hírnöke).

Tudományos munkásságát a magyar történelmi irodalom is számon tartja. Már fiatalon érdekelte a missziók élete. 1934-ben „Missziós Könyvtár”-sorozatot indított, bolíviai évei alatt pedig a Copacabana-i zarándokhely történetét foglalta írásba. A 60-as években visszatérve Burgenlandba, felkutatta az Eisenstadt-i első ferences zárda történetét, amely 1970-ben „Schicksal eines Klosters” (= Egy kolostor sorsa) címen látott napvilágot; Grácban írta „Eine vergessene Handschrift: der Jókai-Kodex” című tanulmányát, amelyet az „Archivum Franciscanum Historicum” nemzetközi folyóirat közölt (1969); Buenos Airesben a Magyar Történelmi Szemle hasábjain jelent meg „A németújvári Kálvinista Káté a 16. századból” című dolgozata. Behatóan foglalkozott a Güssing-i ferences ökolostor vitatott történetével.

Kutatásainak eredménye az 1976-ban Grácban megjelent, közel 200 oldalas

tanulmány: „Güssing: Ein Beitrag zur Kultur- u. Religionsgeschichte des Südburgenlandes bis zur Gegenreformation” (= Németújvár: adalékok Dél-Burgenland kultur- és vallástörténetéhez az ellenreformációig). Végül 1980-ban, ezúttal is Grácban látott napvilágot 312 oldalas nagy monográfiája a „310 Jahre Franziskanerkloster in Güssing”, a németújvári ferences kolostor története napjainkig.

Arnold atya 1985-ben ünnepelte Grácban aranymisét és most 1995 július 14-én Isten kegyelmével ünnepi gyémántmisét ugyancsak Grácban. (Sz.)

VECSEY LAJOS 90 ÉVES

A St. Gallen-i kanton magyarsága nagy szeretettel ünnepelte lelkipásztorát, dr. Vecsey Lajost 90. születésnapja alkalmával. A jubiláló atyát Joseph Heimben lévő otthonában a hívek nevében dr. Missura Tibor köszöntötte és elektromos orgonán játszott magyar dalokkal is megörvendeztette.

Vecsey Lajos a Zala megyei Nemesbetyén született 1905 február 4-én. Pappá szentelték 1929-ben. Tanulmányait Szombathelyen és Budapesten végezte, a Pázmány Péter Tudományegyetemen történelemből és pedagógiából doktorált. Előbb Zalaegerszegen volt hittanár, később 1939-től tíz éven át a kőszegi domonkos nővérek Tanítóképzőjének tanára majd igazgatója. 1949-ben menekült Nyugatra és 1952 óta él Svájcban a St. Gallen-i magyarok lelkipásztoraként. 1953-tól Tauffen (Appenzell) St. Katalin zárda házilelkésze.

1955-ben jelentette meg (latinul is) az „Imádságok bullája és a déli harangszó” című munkáját, a következő évben pedig Hunyadi Jánosról szóló történelmi esszéjét. Jelentős irodalmi munkásságot fejtett ki, tanulmányai, cikkei főleg a Rómában szerkesztett Katolikus Szemlében, az Ausztriában, Klagenfurtban megjelenő Szolgálat, illetve Papi Egység nevű folyóiratokban és az Életünkben láttak napvilágot.

BÚCSÚ RÁBA LUKÁCS TÓL

Francia-Svájcban eltöltött 33 év egyházi szolgálat után, 1995 április 23-án vett búcsút genfi híveitől R á b a L u k á c s pálos szerzetes, francia-svájci katolikus magyar lelkész. A hálaadó szentmisén számos híve, a testvéregyházak képviselői, ismerősök, barátok vettek részt, hogy méltóképpen ünnepeljék a távozó lelkipásztort.

A szertartás után a Szent Bonifác dísztermében a katolikus egyházközség látta vendégül a megjelenteket. A plébánia részéről Volken plébános, a testvéregyházak nevében Pósfay György evangélikus lelkész, a Svájcban élő magyarság nevében Benczedi Pál, a Svájci Magyar Egyesületek Szövetségének elnöke, a genfi Magyar ENSZ Misszió képviselőjében dr. Boytha György nagykövet, a genfi magyar katolikusok részéről Dragus Ernő mondott beszédet, majd Ruchonnet Cyrill cserkész Sík Sándor versével köszöntötte Lukács atyát.

Az egyházközség ajándékát László Károly az egyháztanács elnöke adta át az ünnepeltnek, megköszönve neki azt a munkát, mellyel mint pap a bölcsőtől a koporsóig az élet minden nagy pillanatában magyar híveit szolgálta. Rába Lukácsnak jelentős része volt a Francia-Svájcban élő magyarság összetartásában, hogy megőrizték nyelvüket, ápolják hagyományait.

Nem nyugalomba vonul most sem, hanem Budapestre költözik, hogy a Szikla-kápolnában, szerzetes társai között, folytassa lelkipásztori hivatását. A szertartáson és az azt követő ünnepségen jelen volt a Duna Televízió, Csáky Zoltán főszerkesztő vezetésével filmet készítették az eseményről is.

Czellár Judit (Genf)

SZERKESZTŐI ÜZENET

Kérjük a ROMANTIKA jelíges hirdetés bejelentőit, jelentkezzenek mielőbb kiadóhivatallunknál.

HŐSÖK NAPJA GRÁCSBAN

A „Christiana Hungaria” — Keresztény Magyarok Együlete május 28-án, immár 46. alkalommal ünnepelte meg Grácban a Hősök Napját. 10 órakor Nagy Károly várpalotai esperes-plébános mondott szentmisét a temető kápolnájában. Utána az Ismeretlen Katona emlékműhöz vonultunk, ahol kürtöző és a Magyar Hírszekegy elhangzása után egyesületünk elnöke üdvözölte a megjelentek közt dr. Kreutz wirt ny. udvari tanácsost, dr. Farkas Miklóst, a bécsi magyar nagykövetség tanácsosát, Mag. Csoknyai Péter ny. udvari tanácsost, a Vitézi Rend burgenlandi helytartóját, valamint az ottlévő osztrák és magyar egyesületek képviselőit. A Hősök Napját — amint azt beszédeiben Marton Rezső titkár is említette — az első világháború után iktatták törvénybe és ezt a napot egyesületünk, alapítása óta minden évben megünnepelte. A beszédek után Nagy Károly esperes és Ugri Mihály gyűjtött mécses az emlékműnél és mondtak imát az elesett hőskért. Az ünnepi napot a Himnusz éneke fejezte be, de a résztvevők közös ebédre és baráti beszélgetésre még sokáig együtt maradtak.

Mayer Rudolf, elnök

MAGYAR HANGVERSENY SALZBURGBAN

Másodszor került sor magyar művészek tavaszi hangversenyére a Salzburgi Magyar Kör szervezésében a Krisztus Király evangélikus templomban. A gazdag műsorban Mozart D-Dúr vonósnegyese és Takács Jenő műve a klagenfurti Szabó Quartett (Szabó Attila, Mickovic Zarkó, Szabó Margit és Hajdany Gertud) virtuóz előadásában hangzott el. A Classic Wind fúvósötös Farkas Ferenc és világhírű tanítványa Ligeti György műveinek megszólaltatásával aratott megérdemelt forró sikert. Végül Klinda István professzor Liszt Ferenc és Kodály Zoltán orgonára írt műveinek interpretálásával ért véget a templomi hangverseny. Utána baráti magyar összejövetelt tartottak józú falatok és pohár mellett a gyülekezeti teremben, ahol Major István festőművész képeiből volt kiállítás.

Bognár Vilmos (Salzburg)

BETŐRÖK A VATIKÁNBAN

A „La Repubblica” című olasz lap szerint április 28-án ismeretlen tettesek hatoltak be a Vatikán elzárt hivatali szobáiba és titkos dokumentumokat s műtárgyakat vittek el. Jorge Maria Mejia érsek megerősítette, hogy a Püspöki Kongregáció helyiségeiből tűntek el a bizalmas levelek és akták. A hivatal alkalmazottait „tatárdúlás” képe fogadta: kihúzott fiókok, felborított asztalok, üres képeretek. Ugyanis hat kevésbé értékes festmény és egy arany bíborosi kereszt is eltűnt.

Divattörténelem babákkal

Kiállítás Münchenben

„Minden azzal kezdődött, hogy a felnőtt lányom kapott egy szép porcelán babafejet... s hogy aztán milyen lett a folytatás, arról némi fogalmat kaphattunk Wiedra Berzsenyi Mónika baba-kiállításán a Müncheni Magyar Katolikus Misszió nagytermében. Nehogy valaki afféle áruházban vásárolható babákra gondoljon; az itt látott babák sajátkészítésűek, mindegyik saját egyéniség, egyenként is külön méltatást érdemelnének, együttesen pedig szemet-lelket rabul ejtő kis divattörténelmi bemutató. Mert történelem: a rokokó világán kezdve, az empire- és biedermeieren át a század végéig, sőt a mi századunk társasági életének különféle figuráit keltik életre. Nem szóvirág: csakugyan életre! Az egyes korok miliőjébe helyezve látjuk őket hol a divatszalonban, hol délutáni tereferén, hol meg ruhapróbán, zongora mellett vagy varrásvasalás közben és rajtuk minden, a legapróbb részletekig, korhűen ábrázolva: hajviselet, parókák, kalapok, ékszerek, még az arcok kikészítése is. Megbabonázva nézgettem ezeket a babákat minduntalan arra gondolva: milyen elmélyült tudás, mennyi aranyos ötlet, művészi készség és persze tárgyismeret kellett hozzá, megteremtteni ezt a színpompás tárlatot. Az is megjegyezni való: a babák tervezése és kivitelezése, az arcok kifestésétől a babatestek elkészítéséig, kesztyűk, cipők, egyébek megvarrásáig mind Wiedra Mónika saját kezemunkája. Eddig kiállításairól, azok magyarországi sikereiről szóló beszámolóját is nagy élvezettel hallgattuk.

— s j f —

APOLLO DEMENAGEMENTS

Szállítási vállalat
Szállítások belföldre és külföldre, tengerentúrra — légiszállítással is — költözködés, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.

Összes nyugati és keleti államokba oda és vissza szállítunk!
Magyaroknak árkedvezmény!

APOLLO DEMENAGEMENT

4 bis, route des Jeunes
CH - 1211 Genève 26
Telefon: 022 / 3 43 22 46.
FAX 022 / 3 42 24 75
Magyarul is beszélünk!
Privát cím: Keresztes László
58, route Veyrier,
CH-1227 Carouge / Genève
☎ 022 / 3 42 98 36 este (7 óra után).

RÁDIÓ A TELEVÍZIÓBAN!

A DUNA TELEVÍZIÓ minden reggel 3/4 8 és 8 óra között rendszeresen megismétli a Vatikáni Rádió előző napi magyar műsorát. Ezzel a szolgáltatással is építeni kívánja azt a lelki és kulturális hidat, amely a határon belül és kívül élő magyarságot összeköti.

KÉRÉS OLVASÓINKHOZ!

Az ÉLETÜNK feltéve őrzött régi példányainak számbavételkor kiderült, hogy a következő számok hiányoznak:

1969 március, július-augusztus, december.
1970 összes példányai.
1971 összes példányai.
1972 összes példányai.

Nagyon kérem, akiknek megvan a fenti számok egyike-másika, küldje be kiadóhivatalunkba. Előre is hálás köszönet!

Fejős Ottó felelős szerkesztő

FORDÍTÓIRODA PEPEKORN ÉS TÁRSA

Diószeghy Tibor nyomdokába lépve megnyitottuk fordítói irodánkat. Hiteles fordítások minden nyelven!
Gyorsan - olcsón - megbízhatóan!
Tiszteljen le bennünket! Cím: D-41462 Neuss, Daimlerstr. 54. ☎ 02131/54 27 10.
Fax: 02130 / 95 93 70.

Minden lapunkban ismertett, de a Magyarországon megjelenő egyéb könyvek is megrendelhetők az alábbi címen:
KUPA, Distelfinkweg 21.
D - 81249 MÜNCHEN.
Üzenetrögzítő / Fax: 0049 89 / 8 64 35 73.

MAGYAR VIDEÓK 30.— DM-től, ADÁMFI, PÉ. 29, D-52001 Aachen. ☎ Fax (0241) 17 33 55.

Szamosi József:
VIRÁGOSKÖNYVEM
- Színes riportok a természetből - 64 old.
PASZIANSZ
- Csevegések, játékok, napló (1945-46)
172 oldal.
MŰHATATLAN MŰLT
- Új és régi versek. - 186 oldal.
Egy-egy könyv ára portóval 20.— DM (bankjegyben).
Megrendelhet a szerző címén:
Elektrastr. 7/b. 81925 München.

APRÓHIRDETÉSEK

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGY VÁLASZTEKBN!
Olcsó áron raktárról. — Kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2. 90478 NÜRNBERG.

Budán közel a Várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 093 33 20 34 (Svájc).

BEATRIX PANZIÓ! H-1021 Budapest, Szécher út 3. Tel./Fax: 0036-1-1763 730 és tel.: 2750 550. Szeretettel várjuk az „Ev panziója” díjat nyert családias szállodánkban, zöldövezetben, de közel a központhoz. Program szervezés, zárt autóparkoló. Szállodai színvonal — féláron!

Csinos, diplomás hajadon, 33 éves intelligens társat keres. Kocsis Veronika, H-3300 Eger, Cifrakapu út 124. I./3.

Balatonlellétől 20 km-re, erdőközeli 3 szobás családiház nagy szőlőkerttel eladó. Ár: 28.000 DEM. Érdekl.: ☎ (H) 0036-1-1756 801.

Eladó! Budán, zöldövezetben, jó közlekedési lehetőséggel 200 m²-es, 87-ben épült ház kerttel. Irányár: 280.000 SFR. ☎ (CH) 41-21-808 59 09 vagy (H) 0036-11-55 41 38.

Budapest a Rózsadombon 400 □-öles telken ca. 130 + 60 m², telefonos, felújításra szoruló fél ház eladó, pincével 2 garázzsal. Kilátás a várra és a budai hegyekre. Buszmegálló 1 perc. Irányár: 290.000 DM, vagy megfelelő forint értékben is fizethető. Telefon: (CH) 0041-37-28 42 20.

Budapest a Farkasvölgyben, 800 □-öles üdülőtelek eladó. Irányár: 90.000 DM, forintban is fizethető. Érdekl.: Telefon: (CH) 0041-37-28 42 20.

Németországban élő magyar nő, 49/168/67, megismerkedne 50—55 körüli, komoly, független férfival. Fényképes levelet „Romantika” eljégére a kiadóba kérek.

MAGYAR PENZIÓ, DINO (Lugano közelében). ☎ (CH) 0041 91 91 39 79.

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító vállal fordításokat magyarul németre és németről magyarra. 80336 München, Goethestr. 32.

UHU - VILLA - PENZIÓ

H-1025 Budapest, Keselyű I / a.
☎ 0036 1 275 1002, fax: 0036 1 176 3876
Budán gyönyörű környezetben várjuk családias penzióinkba a pihenni vágyókat. Kényelmes, fürdőszobás, telefonos, tv-s, teraszos szobák. Parkolás zárt kertben. Törzsvendégeknek kedvezmény!

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten
Kreitmayrstr. 26 · 80335 München
Telefon: (0 89) 1 29 63 93

Badacsonyi szürkebarát	7.80
Debrői hárslevelű	6.80
Boglári Chardonnay	7.50
Alföldi olaszrizling	6.20
Soproni kékfrankos	6.80
Villányi kékfrankos	9.80
Villányi Cabernet	10.80
Villányi rizling	8.95
Alföldi kékfrankos rosé	6.20
Alföldi rosé	6.20
Tokaji szamorodni	12.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji aszú 4 puttonos	17.—
Tokaji aszú 5 puttonos	20.50
Kecskeméti barackpálinka	29.—
Cseresznyepálinka	25.50
Vilmos körtepálinka	29.—
Sászárkörte	21.50
Unikum	27.50
Hungaria brut	12.—
Tarhonya, koktatésza nagy	3.80
Paprika káposztával	5.—
Paprika káposztával nagy	11.—
Májás-, véres hurka, dísznócsajt per kg	12.50
Tokaszalonna	15.—
Füstöltzalonna	10.—
Tepertő	10.—
Friss kolbász	16.—
Házi kolbász	23.—

● Üvegárut nem szállítunk! ●

Megbízható, középkorú magyar nő házvezetőnői állást keres. Válaszokat „Gyors, példás” jellegre a kiadóba kérem.

Magyar asszony, 48/160/54, keresi párját házasságkötés céljából. Főzni, mosni stb. és pénzt keresni én is tudok, de „gyat-asztalt, örömt és bánatot nincs kivel megosztanom. Csináljuk közösen a következő 99 évben. Válaszodat „Együtt, egymásért” jellegre a kiadóba várom.

Németállampolgárságú, 60 éves, 156 cm magas, magyar nő megismerkedne komoly gondolkodású intelligens férfival. Leveleket „Szekfü” jellegre a kiadóba kérek.

KÖZVETLENÜL A BALATON PARTJÁN!
Villa alatonbogláron, saját parttal, szép nagy kerttel, 3 szobával, hat ágyval, szeptember végéig heti turnusban kiadó. ☎ (CH) Zürich, 730 45 23.

Budapest újlipótvárosi 2 szobás összkomfortos lakás turistáknak kiadó (dunai panoráma, 4 személynek) érdeklődni Telefon: (D) (040) 560 30 94.

Westerland/Sylt, Studio — 2 személy — tengerpartra néző, déli balkonnal, nyugodt központban fekvő — turistáknak hetenként kiadó. Információ: ☎ (D) (040) 560 30 94.

45 éves, megbízható, magyar házvezetőnői otllakásos állást keres. Válaszokat „Szorgalmas” jellegre a kiadóba várom.

SZERETET OTTHON A BALATONON

1995 ősszel készen lévő új otthonban, gondozásra, ápolásra jelentkezőket kerestünk. Kedvező anyagi feltételek. Levélkontakt: M. Barabas, D-75175 Pforzheim, Josef Bader Str. 25.

JOGOSÍTVÁNY MAGYARUL MINDEN KATEGÓRIÁBAN

Münchenben! Két héten belül busz vagy teherautóvezető lehet, egy szakma jövővel! Szállás megoldható! Farkas B. várja hívását! ☎ (D) 071-812 83 78.

„A Világ Királynője nagy engesztelő mozgalomra főpásztori áldásomat adom... Ohajom, hogy a magyar engesztelésnek szentély épüljön.”
Mindszenty.

FELÉPÍTÉSRE VÁR SZERETETT FŐPÁSZTORUNK ÓHAJA!

Rajtunk a sor kiállni ISTENÉRT, EGYHÁZÉRT, HAZÁÉRT!

Felvilágosítás / adományok:

„Svábhegyi Világ Királynője Engesztelő Kápolna Egyesület”,
H -1098 Budapest, Ecseri út 4.

MAGYAR SZENTMISÉK

AUSZTRIA

BÉCS: A Pázmáneum kápolnájában minden szombat, 18.30 órakor. Minden hónap első szombatján közös imádkozás a Kárpát-medencében élő magyarokért. Misszionáriusok: Valentiny Géza és Veres Árpád. Cím: A-1090 Wien, Bolzmannngasse 14.

A Német Lovagrend, Árpád-házi Szent Erzsébetről elnevezett templomban minden vasár- és ünnepnap 10.30 órakor. Wien I, Singerstr. 7 (Deutsch-Ordenskirche), Lelkesz: Hegyi György.

GRÁC: minden vasárnap, Welsche Kirche, Griesplatz 30, 10.00 vagy 18.00 órakor, a kisegítő papság lehetőségei szerint. Ezt a templom hirdetőtábláján előre jelezzük. A szentmise után agapé, melyre mindenkit szeretettel hív a Lelkeszi Tanács. ☎ info: 0043/316-68 35 08.

LINZ: minden vasár- és ünnepnap 10.30 órakor a Neue Heimat-i templomban (Am Steinbüchel 31) tartjuk. Kívétel csupán a hó második vasárnapja, akkor a Kleinmünchen-i templomban (Zeppelinstr. 37) 11.30 órakor mondjuk a szentmisét, valamint augusztus 20-án, Szent István ünnepén a Pöstlingberg-i bazilikában lesz az ünnepi szentmise 11.00 órakor.

A WELS-i hívek számára a hó második vasárnapján, 8.30 órai kezdettel van szentmise a Königsederstr. 20 szám alatt.
Dr. Kerny Géza, 4020 Linz, Senefelderstr. 6.
Telefon: 0732 / 34 25 86.

BURGENLAND ÖRVIDÉK

UNTERWART, Alsóőrött: minden vasár- és ünnepnapon 8.00 és 9.15 órakor.
OBERWART, Felsőőrött: az altemplomban 10.15 órakor.

OBERPULLENDORF, Felsőpulyán: a Szent Ferenc templomban 8.45 órakor.
MITTELPULLENDORF, Középpulyán: 10.00 órakor.

Kiadóhivatalunknál kapható:

Árpád-házi Szent Erzsébet élete (videokazetta magyarul, 40 perces, VHS, PAL) 30.— DM
Lourdes-i zarándokkönyv (dr. Szabó József összeállítása) 7.— DM
Lourdes — Bernadett nyomdokain (kb. 140 színes képpel) 25.— DM
Lourdes, Kereszt út, (videokazetta magyarul, 50 perces, VHS, PAL) 30.— DM
Lourdes-i üzenet — elmélkedések magyar nyelvű kazetta, dr. Szabó József összeállítása) 10.— DM
Patrona Hungariae, (színes zománccjelvény) 3.— DM
Szállításnál + portóköltiséget számítunk.

Megrendelhető:

Ungarische Katholische Delegatur
ÉLETÜNK kiadóhivatala
Landwehrstr. 66 D-80336 München.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkészeg
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészeg
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. András Mária, dr. Bogay Tamás t.
Boór János, dr. Frank Miklós, Kovács K. Zoltán (Budapest) és Szamosi József (olvasó- és tördelő szerkesztő).

Kedaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantwortl. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und nach Übersse mit Luftpost DM 40.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, 6k küldik szét és náluk is kell előfizetni!

Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 2,50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.— vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúrra légipostával DM 40.—

Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postgironamt München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 30
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto
Erscheint 11mal im Jahr.

Druck: Danubia Druckerel GmbH.
Ferberbachstraße 88 · 80995 München.

Bilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsekkek kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonderkonto:
Postgironamt München,
Konto-Nr.: 606 50-803. BLZ 700 100 30.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1994 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM
ára soronként (kb. 40 betű)	7.—
Jelige portóval	7.—
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	
Üzleti hirdetések soronként	10.—
Nagybetűs (kétsoros) sor	20.—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	
10 százalékos kedvezmény.	
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	
20 százalékos kedvezmény.	
Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.	
Hirdetések határideje minden hónap 15-e, befizetve!	

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnkél: Joseph DANI, Deer Valley, P.O.Box 43126, Calgary, Alta T 2 J 7 A 7, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő: „ÉLETÜNK”. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekket. Itt egyenként beváltásnál a 40.— DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 17.— US \$ + 13.— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

Megjelent!

LOURDES-i csodák és gyógyulások. Dokumentumfilm hat csodásan meggyógyultal. (Videokazetta magyarul, 90 perces, VHS, PAL). Ára: 40.— DM. Megrendelhető kiadóhivatalunknál.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉRT, STILUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közzélni!

ANNEMARIE SCHWARZ hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar fordítást és tolmácsolást vállal (szépirodalmi szöveget is. 40479 Düsseldorf, Camphausr. 14.
Tel.: (0211) 44 22 40. Fax: (0211) 44 28 16.

SZERVEZZÜNK magyar-, idegen-nyelvű vagy vegyes csoportokat, — vagy csatlakozunk hozzájuk! Támazpontnak nagyon alkalmas a dunakanyari LELKIGYAKORLATOS HÁZ!

Még ez őszön is fogadnak idejében jelentkezőket. Főleg 1996-ban számítanak turistazarándok csoportokra. Még van idő a megszervezésre. De mielőbbi jelentkezés ajánlatos! — 1996 a magyarság jubileumi éve!

Tervezett árak: Éjszaka + reggeli: 40 DM. Félpenzió 50 DM. Teljes penzió 60 DM.

Cím: LELKIGYAKORLATOS HÁZ, H-2016 Leányfalu, Móríc Zsigmon út 141.